Näringsutskottets betänkande

1983/84:9

om stöd för oljeersättning och investeringar inom energiområdet (prop. 1983/84:62)

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1983/84:62 (industridepartementet) om fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m. samt för investeringar inom energiområdet, med undantag av vissa delar av propositionen vilka har överlämnats till justitieutskottet,

dels sex motioner som har väckts med anledning av propositionen,

dels en motion från allmänna motionstiden år 1983.

Propositionen och motionerna redovisas i det följande.

En översikt över var i betänkandet de olika förslagen i propositionen och de olika motionsyrkandena behandlas lämnas i *bilaga* 3 (s. 66).

Yttranden i ärendet har avgivits av skatteutskottet (SkU 1983/84:4 y) och bostadsutskottet (BoU 1983/84:1 y). De återges som *bilaga 1* (s. 57) resp. *bilaga 2* (s. 62).

Statssekreteraren för energifrågor i industridepartementet Ulf Dahlsten har inför utskottet lämnat upplysningar i ärendet. Företrädare för Mora kommun har framfört synpunkter inför utskottet och överlämnat skriftligt material.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) har ingivit två skrivelser i ärendet. Vidare har skrivelser inkommit från Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Södra Skogsägarna ekonomisk förening, Svenska Cellulosa- och pappersbruksföreningen, Svenska Träskivor Service AB samt Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO) – Familjeföretagen.

Propositionen

Huvudsakligt innehåll

I propositionen läggs efter föredragning av statsrådet Birgitta Dahl fram förslag till fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m. för perioden den 1 januari 1984 – 30 juni 1987. Vidare föreslås ett konjunkturanpassat investeringsprogram inom energiområdet under år 1984.

Stödet för oljeersättande åtgärder föreslås utgå i form av bidrag, kreditga-

rantier och villkorliga bidrag. Stöd skall lämnas till användare av anläggningar. Det skall kunna utgå oberoende av vem som utför åtgärden och sålunda kunna lämnas till bl. a. näringslivet samt statliga och kommunala myndigheter eller bolag. Även tillverkare skall kunna ges stöd i vissa fall. Bidrag skall kunna lämnas till prototyp- och demonstrationsanläggningar (PoD-anläggningar) och för högst två anläggningar som tillämpar nyligen demonstrerad teknik m. m. Lånegarantier och i vissa fall villkorliga bidrag kan lämnas till PoD-anläggningar, fullskaleanläggningar med betydande kommersiella risker, speciella investeringar i fullskaleanläggningar med måttliga kommersiella risker samt stora spillvärmeprojekt.

Stödet enligt 1984 års investeringsprogram föreslås utgå i form av bidrag. Bidrag skall kunna lämnas för större eldningsanläggningar för inhemskt bränsle, vissa värmepumpsanläggningar, elpannor i särskilda fall, små vattenkraftverk samt terminaler för separering av skogsråvara. Därtill införs ett särskilt anslutningsbidrag för tillkommande fjärrvärmeanslutningar.

Medelsbehovet för stöd för oljeersättande åtgärder under tiden den 1 januari 1984 t. o. m. 30 juni 1987 beräknas uppgå till totalt 735 milj. kr. och för stöd till investeringar inom energiområdet under år 1984 totalt till 450 milj. kr., varav 100 milj. kr. hämtas från befintliga anslag inom bostadsdepartementets huvudtitel.

För finansiering av fortsatt energiforskning och fortsatta åtgärder för att ersätta olja, m. m. samt det konjunkturanpassade investeringsprogrammet föreslås dels att den särskilda avgiften för oljeprodukter skall höjas med 10 kr. per kubikmeter olja, dels att avgiften skall omfatta även bensin med 6 öre per liter och vad gäller forskning också kol med 10 kr. per ton. Vidare föreslås att en särskild avgift för energiforskning om 0,2 öre per kWh införs för elektrisk kraft från kärnkraftverk. Förändringarna av avgifterna skall enligt propositionen genomföras från den 1 januari 1984.

Förslag

I propositionen föreslås (s. 44) såvitt här är i fråga att riksdagen

1. antar ett i propositionen (s. 3) framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter,

2. antar ett i propositionen (s. 5) framlagt förslag till lag om särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk,

5. godkänner de riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m. som föredragande statsrådet har förordat,

6. godkänner av föredragande statsrådet förordade riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,

7. medger att under budgetåren 1984/85–1986/87 540 000 000 kr. får användas för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja,

8. medger att medel från det på tilläggsbudget I till statsbudgeten för

budgetåret 1982/83 under fjortonde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget Stöd till åtgärder i samband med upphandling inom energiområdet får användas i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat,

9. till Stöd för oljeersättande åtgärder, m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 120 000 000 kr.,

10. till Investeringar inom energiområdet på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 350 000 000 kr.,

11. medger att t. o. m. den 30 juni 1987 statliga garantier får lämnas för stöd för oljeersättande åtgärder m. m. intill ett vid varje tidpunkt sammanlagt belopp av 915 000 000 kr.,

12. till Täckande av förluster i anledning av statliga garantier för oljeersättande åtgärder, m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.,

13. beslutar att behållningen på oljeersättningsfonden, oljeprospekteringsfonden och energiforskningsfonden per den 1 juli 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat,

14. beslutar att ränteinkomster och återbetalningar på lån från oljeersättningsfonden fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 2394 Övriga ränteinkomster resp. 4526 Övriga återbetalningar,

15. beslutar att de inkomster som svarar mot den föreslagna höjningen av den särskilda avgiften på olja som skall tillföras åtgärder mot försurning fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1435 Särskild avgift för åtgärder mot försurning,

16. beslutar att de inkomster som svarar mot den nuvarande särskilda avgiften på olja (exkl. åtgärder mot försurning) fr. o. m. den 1 juli 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. samt disponeras i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat,

17. beslutar att de inkomster som svarar mot den föreslagna höjningen av den särskilda avgiften på olja (exkl. åtgärder mot försurning), de föreslagna avgifterna på bensin och kolbränslen samt elektrisk kraft från kärnkraftverk fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. samt disponeras i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat.

De delar av propositionen som behandlas av justitieutskottet gäller vissa följdändringar – i skattebrottslagen (1971:65) och lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. – till de lagändringar som näringsutskottet här behandlar.

Motionerna

De motioner som har väckts *med anledning av proposition 1983/84:62* är följande:

1983/84:176 av Nils Nordh (s) och Inge Carlsson (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande stödåtgärder för installation av värmepumpar i energibesparande syfte,

1983/84:177 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari hemställs att riksdagen

1. med ändring av proposition 1983/84:62 beslutar

a) att stödet till installation av värmepumpar skall utgå utan restriktioner,

b) att avgiften på olja höjs med 8 kr./m^3, och att medlen fördelas lika mellan oljeersättningsfonden och åtgärder mot försurning,

c) att de medel som inflyter genom höjningen av bensinpriset fördelas med 3 öre/liter till oljeersättningsfonden och lika mycket till åtgärder mot försurning,

d) att den särskilda avgiften på kol med 10 kr./ton oavkortat skall gå till åtgärder mot försurning,

e) att den särskilda avgiften på elektrisk kraft från kärnkraftverk utgår med 0,5 öre/kWh [samt att] medlen skall tillföras oljeersättningsfonden,

2. uttalar att någon särskild avgift på naturgas i likhet med avgifterna på olja och kol inte bör komma i fråga ens på längre sikt,

1983/84:182 av Karl Boo (c) och Gunilla André (c), vari hemställs att riksdagen beslutar att stöd inom ramen för oljeersättningsprogrammet skall kunna utgå till anläggningar, som uppförts eller beslutats tidigare i syfte att ersätta olja, i enlighet med vad som anförs i motionen,

1983/84:183 av Ingemar Eliasson (fp) och Kjell Johansson (fp) vari hemställs att riksdagen

1. uttalar sig för vad i motionen anförts beträffande oljeersättningsstödets utformning,

2. avslår den föreslagna höjningen av bensinskatten.

1983/84:184 av Erik Hovhammar m. fl. (m), såvitt gäller hemställan att riksdagen

1. avslår de i punkterna 1 [och 2] i proposition 1983/84:62 framlagda lagförslagen,

2. avslår proposition 1983/84:62 i övrigt utom vad avser hemställan [under] punkterna 12, 13 och 14,

1983/84:185 av Tage Sundkvist m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen begär en fullständig redovisning av i vilken omfattning förslagen i proposition 1983/84:62 är statsfinansiellt motiverade,

2. med avslag på proposition 1983/84:62 i denna del beslutar att den undre

beloppsgränsen för stöd till oljeersättande åtgärder inom ramen för oljeersättningsprogrammet sätts till 20 000 kr.,

3. med avslag på proposition 1983/84:62 i denna del beslutar att de regionala utvecklingsfonderna och lantbruksnämnde[rna] inom resp. ansvarsområden skall få i uppdrag att administrera låneärenden inom ramen för oljeersättningsprogrammet där den stödberättigade kostnaden för projektet understiger 300 000 kr.,

4. med avslag på proposition 1983/84:62 i denna del beslutar att något stöd till investeringar i terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara ej skall utgå i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. uttalar att nyttjande av solenergi, inhemska bränslen, tillvaratagande av spillvärme och energihushållning skall prioriteras före användning av kol,

6. uttalar att det energipolitiska stödet [bör] ges en sådan inriktning att användningen av solenergi främjas i enlighet med vad som anförts i motionen,

7. ansluter [sig] till de riktlinjer för flexibla och för låga vattentemperaturer anpassade fjärrvärmenät som redovisas i motionen samt beslutar att villkoren för stöd till fjärrvärmeutbyggnader anpassas efter dessa riktlinjer; [samt] därest den ej ansluter sig till dessa riktlinjer för fjärrvärmeutbyggnader beslutar, med avslag på proposition 1983/84:62 i dessa delar, dels att inga medel skall reserveras för storstädernas värmeförsörjning, dels att anslutningsbidrag för fjärrvärme ej skall utgå,

8. beslutar att 260 milj. kr. får utnyttjas för uppföljning av 1983 års investeringsprogram i enlighet med vad som anförts i motionen,

9. beslutar, med avslag på proposition 1983/84:62 i denna del, att till investeringar på energiområdet under 1984 anvisa ett reservationsanslag på 200 milj. kr. i enlighet med vad som anförts i motionen,

10. beslutar att, med avslag på proposition 1983/84:62 i denna del, dels anvisa 150 milj. kr. för åtgärder i samband med upphandling på energiområdet under [åren] 1984 och 1985, dels att återstående medel som redovisas för detta ändamål får användas enligt de riktlinjer som redovisats i motionen,

11. beslutar, med avslag på proposition 1983/84:62 i denna del, att ingen avgift på bensin med 6 öre/l. skall utgå till energiforskningsfonden.

Den motion från *allmänna motionstiden år 1983* som behandlas här är

1982/83:1195 av Göran Riegnell m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande särskild beredskapsavgift för oljeprodukter vad avser fartyg i växeltrafik.

Den sistnämnda motionen har hänvisats till skatteutskottet och av detta överlämnats till näringsutskottet.

Utskottet

Inledning

Samhället har under det senaste decenniet vidtagit en rad åtgärder för att spara energi och för att ersätta olja med andra bränslen. Inom ramen för det stöd till energibesparande åtgärder som infördes år 1974 har lån och bidrag lämnats för åtgärder inom bostäder samt statliga, kommunala och landstingskommunala byggnader. Vidare har stöd utgått till energibesparande åtgärder inom näringslivet. Sedan år 1975 lämnas också bidrag till rådgivnings- och utbildningsåtgärder i energifrågor. I slutet av år 1980 genomfördes en viss omläggning av formerna för och finansieringen av samhällets bidrag till energibesparande åtgärder inom näringslivet. Riksdagens beslut härom (prop. 1980/81:49, NU 1980/81:19, rskr 1980/81:100) medförde bl. a. att oljeersättningsfonden inrättades. Denna finansieras med en särskild avgift för oljeprodukter.

Riksdagen beslutade (prop. 1982/83:50 bil. 6, NU 1982/83:18, rskr 1982/83:111) i december 1982 om ett särskilt stöd dels till torveldade förbränningsanläggningar, dels till investeringar i distributionsanläggningar för fjärrvärme. Vidare anvisades medel för upphandling inom energiområdet. Energiupphandlingsdelegationen (I 1982:07) tillkallades för att ta hand om stödet till distributionsanläggningar för fjärrvärme och genomföra åtgärder i samband med upphandling inom energiområdet.

Våren 1983 beslutade riksdagen om åtgärder för att bl. a. öka användningen av inhemska bränslen i Norrbottens län (prop. 1982/83:120 bil. 6, NU 1982/83:38, rskr 1982/83:306).

I den nu aktuella propositionen lägger regeringen fram förslag om fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja. Vidare lämnas förslag om åtgärder för att stimulera energiinvesteringarna under år 1984 och om åtgärder för samordnad upphandling m. m. För finansiering av fortsatt energiforskning och av de nämnda åtgärderna föreslår regeringen dels att den särskilda avgiften för oljeprodukter skall höjas, dels att nya avgifter skall införas för bensin och kol liksom för elektrisk kraft från kärnkraftverk.

Inledningsvis tar utskottet här upp ett yrkande i motion 1983/84:185 (c) vilket gäller det beslutsunderlag som presenteras i propositionen. Motionärerna vill att riksdagen hos regeringen skall begära en fullständig redovisning av i vilken omfattning förslagen i propositionen är statsfinansiellt motiverade. De menar att propositionen har formella brister och betecknar den som otillräcklig såsom underlag för riksdagens beslut. Bl. a. saknas, framhålls det, en redovisning av vad de i propositionen föreslagna avgiftshöjningarna beräknas ge i intäkter för kommande år. Motionärerna anför, med hänvisning till beräkningar som görs i motionen, att det föreslagna avgiftsuttaget inte fullt ut kan motiveras av de i propositionen föreslagna åtgärderna utan är att beteckna som en budgetförstärkning.

Också i motionerna 1983/84:184 (m) och 1983/84:183 (fp) framförs – dock

utan några yrkanden i denna fråga – kritiska synpunkter på det beslutsunderlag som presenterades i propositionen.

Statssekreteraren för energifrågor i industridepartementet Ulf Dahlsten har under ärendets beredning inför utskottet lämnat upplysningar om vilka inkomstförstärkningar som de föreslagna avgifterna beräknas ge och om kostnaderna för de aktuella stödåtgärderna. Härvid har bl. a. framkommit att de merinkomster under nästa år som enligt regeringen kan beräknas med utgångspunkt i de i propositionen föreslagna avgifterna är av storleksordningen 450 milj. kr. Uppgiften kan dock inte anges med någon större säkerhet, eftersom den måste bygga på antaganden om bl. a. olje- och bensinförbrukningen i landet under nästa år. Sammanfattningsvis skulle regeringens förslag, med hänsyn till de beräknade utgifterna för såväl nuvarande åtaganden som nya satsningar inom energiområdet, inte innebära någon överfinansiering.

Utskottet utgår självfallet ifrån att regeringen i sina förslag till riksdagen presenterar ett så fullständigt beslutsunderlag som måste krävas för riksdagens ställningstagande. I propositionen anges inte de inkomstförstärkningar som är att räkna med på grund av föreslagna avgiftshöjningar och nya avgifter. Så har för övrigt inte heller gjorts i tidigare likartade propositioner, såsom när det var fråga om införande av den särskilda avgiften för oljeprodukter och sedermera höjning av denna. Att beräknade inkomster och de förutsättningar som gäller för beräkningarna anges har onekligen intresse i sammanhanget. Utskottet är dock medvetet om att exakta beräkningar av såväl inkomster som utgifter i det nu aktuella fallet är förenade med betydande svårigheter, eftersom en rad antaganden måste göras bl. a. om förbrukningen av olika slags energi och om efterfrågan på de föreslagna stödåtgärderna. Utskottet anser mot bakgrund av vad här har anförts och med hänsyn till de kompletterande uppgifter som har lämnats under ärendets beredning att det inte finns anledning för riksdagen att hos regeringen begära någon sådan redovisning som föreslås i motion 1983/84:185 (c). Denna del av motionen avstyrks alltså.

Åtgärder för att ersätta olja

Riktlinjer

Regeringens förslag om stöd till oljeersättande åtgärder gäller perioden den 1 januari 1984 – den 30 juni 1987.

Stödet föreslås i korthet få följande inriktning och omfattning (s. 14). Det skall inriktas på projekt som leder till snabb oljeersättning och som bedöms bli lönsamma. Detta kan ske genom att stöd ges bl. a. till projekt som avser samordnad utveckling av de olika leden i bränslekedjan från utvinning till förbränning. Tyngdpunkten i stödet förskjuts mot de senare leden i den tekniska utvecklingskedjan, dvs. till slutanvändaren. Stödet till anläggningar

som avser steget efter prototyp- och demonstrationsanläggningar utvidgas. Det är enligt föredragande statsrådet angeläget att stödgivningen utgår från en sammanhållen syn på energisystemet.

Det framhålls vidare i propositionen (s. 16) att stödet i första hand skall inriktas på att stimulera ersättning av olja med inhemska energikällor. De anläggningar som skall prioriteras när stöd lämnas är sådana som utnyttjar t. ex. torv, skogsbränsle, halm, sol eller spillvärme. Det finns enligt föredragande statsrådet inte motiv för staten att generellt ge ekonomiskt stöd till ersättning av olja med elenergi.

Stödet föreslås (s. 18) förutom i form av direkta bidrag kunna ges i form av dels lånegarantier, dels villkorliga bidrag. Lånegarantierna ersätter sådana lån som f. n. utgår. För garantierna skall tas så goda säkerheter som möjligt, dock minst säkerhet i form av flytande överhypotek. Staten skall kunna träda in som borgensman för lån som tas i stödmottagarens normala bank och på marknadsmässiga villkor. Lånegarantierna tidsbegränsas på så sätt att den statliga garantin gäller till dess att en rimlig avskrivningstid har förflutit.

De villkorliga bidragen utformas som en utfästelse om att bidrag skall kunna lämnas om ett projekt misslyckas eller eljest inte ger planerat resultat. Denna stödform skall kunna användas när riskdelning är en förutsättning för att ett projekt skall kunna förverkligas. Utfästelsen skall gälla i högst fem år.

I propositionen (s. 23 f.) lämnas vidare förslag till riktlinjer för stöd avseende fyra olika grupper av objekt. Dessa grupper är prototyp- och demonstrationsanläggningar, investeringar i fullskaleanläggningar med betydande kommersiella risker, speciella investeringar i fullskaleanläggningar med måttliga kommersiella risker samt vissa energibesparande åtgärder i befintliga processer och byggnader i näringslivet.

I fråga om beloppsgränsen för stöd anförs (s. 25) att det f. n. inte finns skäl att ändra vare sig den övre beloppsgränsen, dvs. 25 milj. kr., eller den undre, dvs. 50 000 kr. Det sägs böra ankomma på regeringen att fortlöpande pröva denna fråga.

Det framgår av propositionen (s. 25) att regeringen inte anser att handläggningen av vissa stödåtgärder skall delegeras till de regionala utvecklingsfonderna.

Regeringens förslag om stöd till åtgärder för att ersätta olja tas upp i tre motioner. Förutom det yrkande på att riksdagen skall avslå propositionen i denna del vilket framförs i motion 1983/84:184 (m) finns tre yrkanden i motion 1983/84:185 (c) om riktlinjer för stödet. Dessa yrkanden gäller beloppsgränserna för stödberättigade åtgärder, delegering av viss låneadministration till de regionala utvecklingsfonderna resp. lantbruksnämnderna och vissa prioriteringar inom energiområdet. Vidare gäller motion 1983/84:182 (c) krav på stöd till tidigare beslutade anläggningar. Utskottet behandlar här till en början den förstnämnda motionen och regeringens förslag till riktlinjer utom såvitt avser de specifika delar härav som särskilt har

tagits upp i de övriga nämnda motionerna. Därefter tar utskottet upp dessa resterande delar av riktlinjerna i tur och ordning.

I motion 1983/84:184 (m) anförs i fråga om riktlinjer för fortsatt stöd till åtgärder för att ersätta olja att motionärerna inte nu är beredda att tillstyrka ett program som för perioden 1 januari 1984 – 30 juni 1987 beräknas föranleda ett medelsbehov om totalt 735 milj. kr. Deras principiella inställning är att stödet skall avvecklas snarast möjligt.

Utskottet vill erinra om att det enligt riksdagens beslut våren 1981 (prop. 1980/81:90, NU 1980/81:60, rskr 1980/81:381) är en huvuduppgift för energipolitiken att kraftigt minska beroendet av olja. Ett väsentligt inslag i oljeersättningspolitiken är det stöd för åtgärder för att ersätta olja som infördes år 1981 och vars fortsättning riksdagen nu har att fatta beslut om. De riktlinjer för det fortsatta stödet som utskottet nu behandlar är enligt utskottets uppfattning i huvudsak väl avvägda och föranleder inte någon ytterligare kommentar. Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag till riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja i nu behandlad del. Av detta följer att utskottet avstyrker motion 1983/84:184 (m) i ifrågavarande del.

I motion 1983/84:185 (c) sägs den föreslagna inriktningen och omfattningen av stödet till oljeersättande åtgärder vara väl i överensstämmelse med nu gällande riktlinjer och i stort sett väl avvägda. Förslaget om att stödet skall inriktas mot åtgärder som leder till att oljeeldade anläggningar ersätts med anläggningar baserade på inhemska bränslen hälsas med tillfredsställelse av motionärerna. I fråga om *beloppsgränsen för stödet* till oljeersättande åtgärder framför dessa dock en annan uppfattning än den som uttalas i propositionen. De vill att riksdagen skall besluta att den undre beloppsgränsen för detta stöd inom ramen för oljeersättningsprogrammet skall sättas till 20 000 kr. Med den gräns som regeringen föreslår – 50 000 kr. – kommer alltför många angelägna projekt att inte bli stödberättigade, anförs det.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det inte nu finns anledning att ändra vare sig den övre eller den undre beloppsgränsen för stöd. Alltför små projekt medför vart för sig förhållandevis liten oljeersättning men kräver en hel del administrativa resurser. Det är dock angeläget att oljeersättande åtgärder vidtas även för mindre projekt, men detta torde kunna åstadkommas med hjälp av utbildning och rådgivning. Som föreslås i propositionen bör regeringen fortlöpande pröva frågan om lämpliga gränser för stöd. Utskottet tillstyrker alltså propositionen i denna del och avstyrker motion 1983/84:185 (c) i motsvarande del.

I motion 1983/84:185 (c) påyrkas också ett riksdagsbeslut om att de *regionala utvecklingsfonderna och lantbruksnämnderna* inom sina ansvarsområden skall ges i uppdrag att administrera sådana låneärenden inom ramen för oljeersättningsprogrammet där den stödberättigade kostnaden för

projektet understiger 300 000 kr. En sådan delegering skulle enligt motionärerna innebära att ärendena kan behandlas snabbare och effektivare än om samtliga låneärenden handläggs via statens energiverk.

Som framhålls i propositionen (s. 25) är det med hänsyn till de kunskaper och erfarenheter vad gäller mindre och medelstora företag som finns samlade hos de regionala utvecklingsfonderna naturligt att fonderna även i fortsättningen utgör basen för den rådgivningsverksamhet inom energiområdet som är riktad mot näringslivet. Däremot finns det enligt utskottets uppfattning f. n. inte några skäl som talar för att stödet till åtgärder för att ersätta olja, m. m. skulle bli mer effektivt om det skulle handläggas av utvecklingsfonderna. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del liksom motion 1983/84:184 (m) i motsvarande del.

I motion 1983/84:182 (c) framförs önskemål om att stöd inom ramen för oljeersättningsprogrammet skall kunna utgå till *tidigare uppförda eller beslutade anläggningar* vilkas syfte är att åstadkomma oljeersättning. Som exempel på ett sådant tidigare beslutat projekt nämner motionärerna den i Mora kommun uppförda fabriken för förädling av skogsråvara till pellets, ett projekt som nu, såsom motionärerna påvisar, har betydande ekonomiska och tekniska problem.

Statligt stöd har bl. a. via oljeersättningsfonden beviljats till ett stort antal prototyp- och demonstrationsanläggningar. Flertalet av dessa har haft och har en väsentlig betydelse för att öka kunskaperna om den teknik som är nödvändig för att nå de energipolitiska målen. Det är oundvikligt att det i en del projekt uppstår inte förutsebara utvecklingskostnader.

Enligt utskottets mening föreligger inte något hinder för att staten i de fall projektet är angeläget från energipolitisk synpunkt genom kompletterande lån eller bidrag inom ramen för av riksdagen beslutade anslag medverkar till att oförutsedda merkostnader fördelas på ett rimligt sätt mellan de parter som deltar i projektet. En restriktiv linje från statsmakternas sida är dock här viktig för att det redan från början skall vara klart att det ekonomiska ansvaret ligger hos dem som ansöker om statliga bidrag och lån.

Utskottet går inte in på att diskutera något enskilt projekt. Det ankommer i vanlig ordning på regeringen eller berörd myndighet att bedöma de enskilda fall som blir aktuella.

Med hänsyn till vad som här anförts anser utskottet att motion 1983/84:182 (c) inte bör föranleda någon åtgärd av riksdagen.

Utskottet tar så upp den tidigare nämnda frågan om vissa *prioriteringar* mellan olika energislag.

I motion 1983/84:185 (c) begärs att riksdagen skall uttala att nyttjande av solenergi, inhemska bränslen, tillvaratagande av spillvärme och energihushållning skall prioriteras före användning av kol. Det är, anför motionärerna, nödvändigt att användningen av importerade och miljöpåverkande energiråvaror minimeras.

Riksdagen behandlade ett liknande yrkande våren 1983 (NU 1982/83:33 s. 34). Näringsutskottet erinrade då om att utnyttjande av inhemska bränslen och spillvärme samt energihushållning är prioriterade verksamhetsområden inom energipolitiken. I syfte att oljeberoendet skall minska har riksdagen i det energipolitiska beslutet år 1981 även förespråkat en försiktig kolintroduktion i Sverige. Utskottet ansåg vid det tillfället att riksdagen inte borde göra några omprioriteringar i det tidigare fastlagda oljeersättningsprogrammet. Den då aktuella motionen avstyrktes. Centerpartiets och vänsterpartiet kommunisternas företrädare i utskottet reserverade sig. Riksdagen följde utskottet.

I regeringens förslag till riktlinjer (s. 16) anförs att det statliga stödet för oljeersättning i första hand bör inriktas på att stimulera ersättning av olja med inhemska energikällor. Prioriterade anläggningar är sådana som utnyttjar t. ex. torv, skogsbränsle, halm, sol eller spillvärme. Såvitt utskottet kan bedöma ligger denna prioritering väl i linje med motionärernas önskemål. Utskottet vill nu lika litet som i våras uttala sig för någon ändrad inriktning av det av riksdagen fastlagda oljeersättningsprogrammet. I detta program ingår en försiktig kolintroduktion. Med vad utskottet här har anfört avstyrks motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

Medelsanvisning

Som har framgått av den tidigare redogörelsen innebär regeringens förslag att de i propositionen förordade åtgärderna för oljeersättning och för investeringar inom energiområdet skall finansieras genom höjning av den särskilda avgiften för oljeprodukter och genom införande av ytterligare avgifter på andra energibärare. Denna fråga återkommer utskottet till efter att i nästa avsnitt ha behandlat förslaget till riktlinjer för åtgärder i syfte att öka investeringarna i energiutrustning. Här behandlas nu först regeringens förslag till medelstilldelning för oljeersättande åtgärder.

Regeringen föreslår att det totala stödet för oljeersättande åtgärder för perioden den 1 januari 1984 – 30 juni 1987 skall uppgå till 1 650 milj. kr., varav 660 milj. kr. i form av bidrag och villkorliga bidrag och 915 milj. kr. i form av lånegarantier. Därtill kommer anslag om sammanlagt 75 milj. kr. för att täcka förväntade förluster på garantigivningen. För att överblicken över stödet skall förbättras bör detta enligt regeringen tas upp på ett särskilt anslag på statsbudgeten.

Bidragsramen på 660 milj. kr. föreslås bli fördelad med 120 milj. kr. för första halvåret 1984, 210 milj. kr. för budgetåret 1984/85, 180 milj. kr. för budgetåret 1985/86 samt 150 milj. kr. för budgetåret 1986/87. Regeringen föreslår att de medel som erfordras under första halvåret 1984, dvs. 120 milj. kr., skall anvisas på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 i form av ett reservationsanslag benämnt Stöd för oljeersättande åtgärder, m. m.

Vidare förordar regeringen att statens energiverk bemyndigas att för den nyssnämnda perioden ikläda staten garantier för lån till oljeersättande åtgärder intill ett sammanlagt belopp av vid varje tidpunkt högst 915 milj. kr.

För förlusttäckning räknar regeringen med ett medelsbehov av 5 milj. kr. för första halvåret 1984 samt 15 milj. kr. för budgetåret 1984/85, 20 milj. kr. för budgetåret 1985/86 och 35 milj. kr. för budgetåret 1986/87. Medel för detta ändamål bör enligt propositionen anvisas i form av ett förslagsanslag. Förlusterna på de garantier som i fortsättningen kan lämnas för lån avsedda att finansiera oljeersättningsprojekt föreslås få täckas till hälften från anslaget Stöd för oljeersättande åtgärder, m. m. och till hälften från ett särskilt förlusttäckningsanslag. För att medelsbehovet under våren 1984 skall täckas bör enligt propositionen 5 milj. kr. anvisas på ett förslagsanslag benämnt Täckande av förluster i anledning av statliga garantier för oljeersättande åtgärder, vilket förs upp på tilläggsbudget I till statsbudgeten 1983/84.

I motion 1983/84:184 (m) avstyrks regeringens förslag om medelstilldelning utom såvitt gäller täckande av förluster med anledning av statliga garantier för oljeersättande åtgärder. Motionärerna hänvisar till sin tidigare nämnda principiella inställning i frågan. Den budgetmässiga omläggningen med särskilda anslag på statsbudgeten för oljeersättande åtgärder och för investeringar inom energiområdet tillstyrker motionärerna.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare har anfört om behovet av stödåtgärder för att de av riksdagen uppsatta målen för energipolitiken skall nås tillstyrker utskottet regeringens förslag om medel för stöd till oljeersättande åtgärder under perioden den 1 januari 1984 – den 30 juni 1987. Motion 1983/84:184 (m) avstyrks i här aktuell del.

Åtgärder för att öka investeringar i energiutrustning

Inledning

Regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna av föredragande statsrådet förordade riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning. Det gäller här dels ett investeringsprogram för år 1984, dels en uppföljning av 1983 års investeringsprogram samt verksamhet inom energiupphandlingsområdet. Ett anslag på 350 milj. kr. för 1984 års investeringsprogram föreslås i propositionen liksom också vissa omdispositioner av tidigare beviljade medel för uppföljningen av 1983 års investeringsprogram.

De motionsyrkanden som föreligger berör främst olika delar av 1984 års investeringsprogram. Härvidlag har motionärerna tagit fasta på regeringens förslag om terminaler för separering av skogsråvara i industriråvara och bränsleråvara och dess förslag om värmepumpar, solenergi och fjärrvärme. I motion 1983/84:184 (m) yrkas avslag på riktlinjerna i deras helhet.

I detta avsnitt inleder utskottet med att ta upp förslag om riktlinjerna för det nya investeringsprogrammet. Bostadsutskottet har i sitt yttrande (se s.

62 f.) bl. a. behandlat frågan om stöd till värmepumpar. Därefter kommer näringsutskottet in på riktlinjer för den uppföljning som föreslås av 1983 års investeringsprogram och för upphandling inom energiområdet. Detta avsnitt avslutas med att utskottet tar ställning till förslag i propositionen och i föreliggande motioner om medelstilldelning för investeringar i energiutrustning.

Riktlinjer för 1984 års investeringsprogram

Översikt

Sammanfattningsvis innebär regeringens förslag följande.

Ett generellt stöd för vissa investeringar i energiutrustning och installationer föreslås för år 1984. Stödet är såväl energipolitiskt som konjunktur- och sysselsättningspolitiskt motiverat. Det ersätter dels vissa nu gällande stödformer inom ramen för energilånesystemet, dels det särskilda investeringsstöd för torvanläggningar och fjärrvärmenätutbyggnader som utgår under år 1983.

Stödet skall i mån av tillgång på medel utgå i form av direkta bidrag till vissa typer av större energiproduktionsanläggningar och distributionsanläggningar samt till vissa energitillförselåtgärder i byggnader.

Den huvudsakliga finansieringen av åtgärder inom investeringsprogrammet skall ske på den öppna kreditmarknaden med kommunal borgen i förekommande fall. För investeringar i fjärrvärmeanläggningar bibehålls systemet med fjärrvärmelån. För att det skall skapas ekonomisk balans mellan åtgärder i småskaliga och åtgärder i storskaliga system föreslås ett särskilt anslutningsstöd för värmeleverantörer.

I det följande anges kortfattat regeringens förslag till stöd inom olika specifika områden. Utskottet tar i anslutning härtill ställning till resp. motionsyrkanden.

Inhemska bränslen

I propositionen föreslås (s. 33) att ett bidrag på högst 15 % av investeringskostnaden skall utgå till den som under år 1984 beställer en större anläggning avsedd för eldning med inhemska bränslen. Utskottet tillstyrker förslaget, dock med den preciseringen att med större anläggning skall avses sådan med effekt på 0,5 MW eller större.

Det framgår vidare att regeringen anser att investeringar i terminaler, där industriråvara och bränsleråvara separeras, är av avgörande betydelse för att skogsråvaran skall kunna utnyttjas effektivt. Ett särskilt stöd till investeringar för separering av industriråvara och bränsleråvara föreslås mot denna bakgrund. Stödet är utformat som ett bidrag på högst 50 % av investeringskostnaden till anläggningar som beställs under år 1984.

I två motioner framförs krav på att riksdagen skall avslå regeringens förslag om stöd till den nämnda typen av terminaler. Kravet i motion 1983/84:184 (m) på att riktlinjerna i sin helhet skall avslås gäller dessutom även i denna del.

Om regeringens förslag genomförs riskerar man att slå sönder systemet med direktleveranser från enskilda skogsägare till skogsägareföreningarna, vilka separerar industri- och bränsleråvaror, heter det i motion 1983/84:185 (c). Motionärerna förordar en frivillig samverkan mellan berörda intressenter. I motion 1983/84:183 (fp) anförs att dylika terminaler genom initiativ från skogsindustrin bör kunna komma till stånd utan investeringsstöd.

Utskottet vill framhålla att investeringsstöd av det slag som nu är aktuellt företrädesvis bör utgå till terminaler som inte är lokaliserade till kustregionerna utan till inlandet. Detta ställningstagande grundar utskottet på uppfattningen att sysselsättningen i glesbygdsområdena därmed kan stimuleras och att råvarubasen för sågverk i dessa regioner inte får äventyras. I övrigt har utskottet inget att erinra mot vad som i propositionen anförs om de förordade terminalerna. Utskottet föreslår att riksdagen ansluter sig till vad utskottet har anfört i detta ämne.

Värmepumpar

För att stimulera till ökade investeringar i värmepumpar föreslår regeringen (s. 34) att bidrag skall kunna lämnas till värmepumpar. Bidragets storlek skall vara högst 15 % av investeringskostnaden. Bidraget skall dock inte utgå till anläggningar som utnyttjar avluft i småhus och flerbostadshus, då dessa värmepumpar enligt propositionen är så lönsamma att ytterligare stimulanser är obehövliga.

Inte heller skall stöd lämnas för värmepumpar i fastigheter inom fjärrvärme- och naturgasförsörjda områden. Skälet för detta är att den som har nyttjanderätt till en byggnad i princip inte skall kunna erhålla stöd för flera tillförselsystem.

Det föreslagna stödet till värmepumpar behandlas i flera motioner. Sålunda begärs i motion 1983/84:176 (s) ett uttalande från riksdagen i enlighet med vad som i motionen anförts beträffande stödåtgärder för installation av värmepumpar i energibesparande syfte. I motionen hävdas att värmepumpar oavsett typ i stödhänseende bör behandlas lika.

I motion 1983/84:183 (fp) anförs att det inte finns skäl att diskriminera någon viss teknisk lösning för värmepumpar. Vänsterpartiet kommunisterna begär i motion 1983/84:177 att stödet till installation av värmepumpar skall utgå utan restriktioner.

Bostadsutskottet anför i sitt yttrande (BoU 1983/84:1 y) att det delar den i propositionen framförda uppfattningen att det är lämpligt att staten genom stöd till värmepumpar stimulerar till ökade investeringar. Såsom sker i vissa motioner kan det emellertid, framhåller bostadsutskottet, hävdas att stöd

bör utgå till samtliga typer av värmepumpar eller att det är angeläget att värmepumpar i stödhänseende behandlas lika. Enligt vad bostadsutskottet har erfarit skulle en utvidgning av stödsystemet enligt motionärernas förslag innebära så stora anspråk på medel att det kan befaras att den eftersträvade stimulansen för andra typer av värmepumpar än frånluftsvärmepumpar delvis uteblir om inte den i propositionen föreslagna medelsanvisningen ökas. Bostadsutskottet uttalar att utskottet i nuvarande samhällsekonomiska situation inte anser sig kunna förorda en ökad medelstilldelning. Det kan i sammanhanget vara lämpligt, fortsätter bostadsutskottet, att erinra om att avsaknaden av stöd inte innebär att frånluftsvärmepumpar inte kommer att kunna installeras. Bostadsutskottet tillstyrker sålunda vad som har föreslagits i propositionen och avstyrker de berörda motionerna i ifrågavarande delar.

Avslutningsvis anför bostadsutskottet följande:

Bostadsutskottet förutsätter att vad i propositionen förordats om att bidrag inte skall lämnas i fastigheter inom fjärrvärme- och naturgasförsörjda områden ges en tillämpning så att värmepumpinstallationer inte försvåras inom områden för vilka endast finns föga preciserade planer; planer som kanske kommer att förverkligas först om flera år.

Slutligen vill utskottet stryka under att olika möjligheter tas till vara för att i rimlig grad förenkla och samordna den administrativa hanteringen av det stöd som föreslås i propositionen med det system avseende energisparstöd som avser bostadsdepartementets verksamhetsområde.

I en avvikande mening till bostadsutskottets yttrande anför representanter för centerpartiet, folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna att det är väsentligt att värmepumpar oavsett typ behandlas lika. Den utformning av bidragssystemet som förordas i propositionen kan, framhåller de, medföra att installation och användning av olika typer av värmepumpar inte kommer att förverkligas i önskvärd omfattning. Dessa ledamöter säger sig inte ha kunnat finna entydiga belägg för vad som anförs i propositionen om att värmepumpar som utnyttjar avluft (frånluft) f. n. är så lönsamma att ytterligare stimulanser är obehövliga. Det torde, fortsätter de, inte vara motiverat att så reservationslöst som görs i propositionen hävda frånluftsvärmepumparnas goda lönsamhet i jämförelse med andra värmepumpanläggningar. Det i propositionen förordade bidraget om högst 15 % sägs böra utgå oavsett typ av värmepump. En sådan vidgning av möjligheterna bör, fortsätter de nämnda ledamöterna, inte nu innebära en ökning av det i propositionen förordade medelsbehovet om 100 milj. kr. De förordar i sin avvikande mening att näringsutskottet skall föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad de har anfört med anledning av proposition 1983/84:62 och vissa motioner.

Moderata samlingspartiets företrädare i bostadsutskottet föreslår att näringsutskottet skall tillstyrka motion 1983/84:184 (m). Ett sådant ställningstagande innebär att vad i propositionen och i andra motioner har

föreslagits om utformning av vissa enskildheter avstyrks. Ställningstagandet innebär också, uttalas det, att den likabehandling av olika typer av värmepumpar som betonas bl. a. i motioner (s: fp; vpk) kommer att förverkligas.

Liksom bostadsutskottet tillstyrker näringsutskottet regeringens förslag om stöd för att stimulera till ökade investeringar i värmepumpar.

Bidragets storlek bör vara högst 15 % av investeringskostnaderna. De skäl som har framförts i propositionen och i bostadsutskottets yttrande för att undantag skall göras för bl. a. anläggningar som utnyttjar frånluft i småhus och flerbostadshus finner utskottet vara bärande. Liksom bostadsutskottet anser sig näringsutskottet i nuvarande statsfinansiella läge inte kunna förorda en ökad medelstilldelning för att därmed stöd till samtliga typer av värmepumpar skall möjliggöras. Härtill kan fogas att grunden för det energipolitiska stödsystemet bör vara att stödet skall vara tillfälligt och endast inriktas på sådana system som verkligen behöver bidrag för att nå ut på marknaden. Utskottet vill understryka att avsaknaden av direkt stöd inte innebär att frånluftsvärmepumpar inte kommer att kunna installeras. Av vad utskottet här har anfört framgår att utskottet avstyrker ifrågavarande motioner i nu behandlad del.

Utskottet förutsätter vidare i likhet med bostadsutskottet att vad i propositionen förordats om att bidrag inte skall lämnas i fastigheter inom fjärrvärme- och naturgasförsörjda områden ges en tillämpning så att värmepumpinstallationer inte försvåras inom områden för vilka endast finns föga preciserade utbyggnadsplaner, planer som kanske kommer att förverkligas först om flera år.

Solenergi

De riktlinjer för energipolitiken som antogs av statsmakterna år 1981 innebar en satsning på utveckling av bl. a. solvärmesystem. Inom det s. k. Sol 85-programmet har ett flertal solvärme-, lagrings- och värmepumpssystem utvecklats under senare år. Sol 85-programmet skall utvärderas vid mitten av 1980-talet (prop. 1980/81:90 s. 261–267).

I den nu behandlade propositionen (s. 34) framhålls att solvärmeanläggningar med dagens teknikniva och energipriser inte är ekonomiskt lönsamma utan stöd. Detta hänger bl. a. samman med den mycket goda tillgången på elenergi sommartid. Stödet bör enligt regeringen fortsättningsvis vara av samma storleksordning som f. n. Ett bidrag om högst 50 % av investeringskostnaderna till solvärmeanläggningar i system med en energianvändning mindre än 3 GWh per år föreslås i propositionen. För större system bör idrifttagna forskningsanläggningar utvärderas och därför inget bidrag lämnas.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning såvitt gäller solvärmeanläggningar.

Motion 1983/84:184 (m) avstyrks i motsvarande del.

I motion 1983/84:185 (c) begärs ett uttalande av riksdagen om att det energipolitiska stödet skall ges en sådan inriktning att användningen av solenergi främjas i enlighet med vad som anförs i motionen.

Riksdagen behandlade i våras (NU 1982/83:33 s. 34) motionsyrkanden (c) av samma innebörd som det nu nämnda. De avstyrktes av näringssutskottet med hänvisning till bl. a. det pågående Sol 85-programmet. En reservation förelåg från centerpartiets och vänsterpartiet kommunisternas företrädare i utskottet. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Som utskottet nyss har nämnt pågår en av samhället stödd satsning på utveckling av solvärmesystem. Utskottet ser naturligtvis gärna att denna satsning kan resultera i konkurrenskraftiga inhemska lösningar. I avvaktan på att Sol 85-programmet och idrifttagna försöksanläggningar har utvärderats finner utskottet emellertid nu liksom tidigare att riksdagen inte har anledning att göra något sådant uttalande som motionärerna förespråkar. Motion 1983/84:185 (c) i här berörd del avstyrks alltså.

Fjärrvärme

I propositionen anförs (s. 34) att villkoren för vissa lån till åtgärder i bl. a. flerfamiljshus är förmånligare än lånevillkoren för fjärrvärmeinvesteringar. För att en bättre balans mellan åtgärder i större och mindre anläggningar skall uppnås föreslår regeringen att gällande system med räntebidrag för lån till småskaliga tillförselåtgärder kompletteras med ett anslutningsbidrag för fjärrvärmenät. Bidraget skall lämnas för effekt som tillkommer under år 1984. Ett bidrag av 135 kr. per kW anslutningseffekt mätt vid produktionsanläggningen föreslås. Bidrag skall utbetalas till den som är huvudman för fjärrvärmeanläggning.

Det tidigare behandlade yrkandet i motion 1983/84:184 (m) om avslag på regeringens förslag inom investeringsområdet gäller också detta avsnitt. Härutöver finns ett motionsyrkande.

I motion 1983/84:185 (c) begärs sålunda att riksdagen skall ansluta sig till de riktlinjer för flexibla fjärrvärmenät anpassade för låga vattentemperaturer som redovisas i motionen samt besluta att villkoren för stöd till fjärrvärmeutbyggnader skall anpassas efter dessa riktlinjer. För den händelse riksdagen inte ansluter sig till dessa riktlinjer för fjärrvärmeutbyggnad begärs i motionen att riksdagen skall besluta att medel inte, såsom föreslås på annan plats i propositionen, skall reserveras för storstädernas värmeförsörjning och att anslutningsbidrag för fjärrvärme ej skall utgå. I motiveringen för detta yrkande sägs bl. a. att tillkommande fjärrvärmeanläggningar från början måste ges en utformning så att de passar för utnyttjande av alternativa energikällor.

Här tar utskottet först upp den del av yrkandet i motion 1983/84:185 (c) som gäller riktlinjer för fjärrvärme.

Riksdagen har tidigare behandlat motionsyrkanden av samma innebörd som det nyss angivna i motion 1983/84:185 (c). Senast skedde detta våren 1983 (NU 1982/83:33 s. 71). Utskottet anförde bl. a. att det hade ett värde om nya fjärrvärmeanläggningar kunde göras flexibla för att möta kommande behov. Det fanns dock enligt utskottets uppfattning inte skäl att som villkor för det tillfälliga stöd som då diskuterades ställa att fjärrvärmeanläggningar skulle vara av den i motionen nämnda typen. Motionen avstyrktes och avslogs sedermera av riksdagen. En reservation förelåg från centerpartiets och vänsterpartiet kommunisternas företrädare i utskottet.

Utskottet vill återigen understryka värdet av att nya fjärrvärmeanläggningar kan göras flexibla för att möta kommande behov. Genom ett sådant stöd till bl. a. utnyttjande av värmepumpar och spillvärme i fjärrvärmesystem som regeringen nu har föreslagit riksdagen torde intresset för genomförande av önskade systemförändringar komma att öka. Utskottet har vidare erfarit att de i propositionen föreslagna medlen till vissa strategiska anläggningar för fjärrvärme i storstäderna bl. a. avses bli utnyttjade för att främja hopkoppling av skilda nät och för att öka ledningsdimensionen. Detta torde ligga i linje med önskemål i motionen. I enlighet med riksdagens beslut för ett halvt år sedan vill utskottet emellertid inte nu ställa som villkor för stöd till fjärrvärmeanläggningar att de skall vara av den i motionen nämnda typen. Av vad utskottet har anfört framgår att utskottet avstyrker motion 1983/84:185 (c) såvitt gäller riktlinjer för fjärrvärmenät.

Vad så gäller regeringens nyss refererade förslag om anslutningsbidrag för fjärrvärme m. m. vill utskottet anföra följande.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del. Anslutningsbidrag för fjärrvärmenät skall sålunda kunna lämnas för under år 1984 tillkommande effekt i enlighet med de i propositionen angivna riktlinjerna. Av detta ställningstagande följer att utskottet avstyrker motionerna 1983/84:184 (m) och 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

Spillvärme, små vattenkraftverk, elvärme, m. m.

Regeringen föreslår i denna del av propositionen, förutom vad som tidigare har angivits, dels stöd för industriell spillvärme om 10 % av den ifrågavarande investeringskostnaden, dels stöd för små vattenkraftverk om 15 % av investeringskostnaden. I båda fallen gäller att bidrag skall kunna utgå för anläggningar som beställs under år 1984. Härutöver föreslås ett stöd på 15 % för installation av elvärmeanläggningar i oljeeldade pannor i flerbostadshus och gruppcentraler i områden som enligt fastlagda planer skall försörjas med ett större energisystem. Ett villkor för stöd bör enligt propositionen vara att installationen görs tidsbegränsad i avvaktan på anslutning till fjärrvärme eller naturgas.

De föreslagna riktlinjerna ger i denna del inte utskottet anledning till någon erinran. Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag till riktlinjer för

åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning till den del som de inte tidigare har behandlats i detta betänkande. Motion 1983/84:184 (m) avstyrks i motsvarande del.

Uppföljning av 1983 års investeringsprogram och upphandling inom energiområdet

Det av riksdagen i slutet av år 1982 beslutade investeringsprogrammet för år 1983 innebar i korthet följande.

För bidrag till investeringar i distributionsanläggningar för fjärrvärme anvisades 300 milj. kr. Stödet omfattade 10 % av investeringskostnaden för anläggningar beställda under år 1983.

Vidare anvisades 200 milj. kr. för bidrag om högst 25 % av investeringskostnaden för förbränningsanläggningar avsedda för eldning med främst torv och beställda under år 1983. Stödet utvidgades senare när det gällde investeringar i Norrbotten.

Till stöd för åtgärder i samband med upphandling inom energiområdet anvisades 700 milj. kr. Därav har sedermera 50 milj. kr. avsatts för åtgärder i Norrbottens län.

I propositionen (s. 26) anges hur stödet har utnyttjats under året. Regeringen föreslår att investeringsprogrammet på vissa områden skall följas upp. Detta skall ske parallellt med 1984 års investeringsprogram. Sammanfattningsvis innebär riktlinjerna i fråga om uppföljning av 1983 års investeringsprogram och för verksamhet inom energiupphandlingsområdet följande.

De medel som återstår av 1983 års investeringsprogram skall utnyttjas för vissa strategiskt viktiga energiprojekt av industripolitiskt intresse, för åtgärder avseende storstädernas värmeförsörjning samt för insatser inom ramen för Sydgasprojektet.

Alla som ansöker om bidrag till att uppföra förbränningsanläggningar avsedda för främst torv och som beställer anläggningen under år 1983 skall kunna ges stöd i mån av tillgång på medel. Om särskilda skäl föreligger skall vid ansökan om bidrag, förutsatt att ansökan har inkommit före utgången av år 1983, visst anstånd med beställning kunna medges, dock längst t. o. m. utgången av första kvartalet 1984.

De insatser avseende Sydgasprojektet som nämns har regeringen föreslagit i proposition 1983/84:47 om vissa naturgasfrågor, varför utskottet inte här tar ställning till detta förslag (se NU 1983/84:10).

I fråga om verksamhet inom energiupphandlingsområdet föreslår regeringen att energiupphandlingsdelegationen ges förlängt uppdrag till den 31 december 1984. Delegationen har administrerat dels stödet till distributionsåtgärder, dels åtgärderna inom upphandlingsområdet. Dess uppgift blir enligt regeringen att slutföra handläggningen av strategiskt viktiga energiprojekt av industripolitiskt intresse. Vidare skall delegationen söka stärka

beställarfunktionen inom det värmetekniska området samt slutföra vissa utredningsuppdrag. Delegationen skall också till den 1 juli 1984 fortsätta att främja energiupphandling i Norrbottens län.

De riktlinjer som här har angivits berörs i motion 1983/84:185 (c). Motionärerna har en annan uppfattning än regeringen i fråga om stöd till torveldade anläggningar. Detta stöd föreslås i motionen utvidgas till att gälla alla större anläggningar eldade med inhemska bränslen enligt samma regler som skall gälla för investeringar inom 1984 års investeringsprogram. Detta innebär enligt motionärerna att bidrag med högst 15 % av kostnaderna bör kunna utgå till alla anläggningar som inte ryms inom ramen för år 1982 anvisade medel och är avsedda för eldning med inhemska bränslen.

Vidare anförs i motionen att de medel som i propositionen föreslås bli reserverade för storstädernas värmeförsörjning skall utgå i form av ett generellt investeringsstöd om 10 % av kostnaderna till distributionsanläggningar för fjärrvärme som beställs under år 1984, förutsatt att de villkor för fjärrvärmeutbyggnad som anges i motionen är uppfyllda (se s. 17). I annat fall bör enligt motionärerna inget stöd utgå till fjärrvärmeutbyggnad.

I motion 1983/84:184 (m) begärs att riksdagen skall avslå propositionen också i de nu nämnda delarna.

Här tar utskottet först upp frågan om stöd till förbränningsanläggningar för främst torv.

Den av regeringen föreslagna uppföljningen av detta stöd finner utskottet vara välmotiverad. Någon ändring i riktlinjerna för stödet ter sig inte befogad f. n. Utskottet vill här hänvisa till vad som i propositionen föreslås – beträffande 1984 års investeringsprogram – i fråga om bidrag för anläggningar avsedda för eldning med inhemska bränslen. Sålunda tillstyrker utskottet propositionen i nu behandlad del, medan motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del avstyrks. Härav följer att utskottet också avstyrker motion 1983/84:184 (m) i motsvarande del.

I det föregående har utskottet behandlat ett krav i motion 1983/84:185 (c) på att riksdagen skall ansluta sig till vissa riktlinjer för fjärrvärmeutbyggnad. Här skall utskottet ta upp det följdyrkande i motionen som gäller investeringsstöd för distributionsanläggningar för fjärrvärme och samtidigt behandla regeringens nyss nämnda förslag i denna fråga.

Utskottet anser det vara värdefullt med en satsning på vissa strategiskt viktiga projekt avseende storstädernas värmeförsörjning och tillstyrker regeringens förslag härom. Sålunda avstyrker utskottet motion 1983/84:185 (c) i nu behandlad del. I övrigt föranleder denna del av propositionen ingen ytterligare kommentar från utskottet.

Vad som i propositionen anförs (s. 35–37) om riktlinjer för upphandling inom energiområdet ger inte anledning till någon erinran från utskottets sida. De föreslagna riktlinjerna tillstyrks alltså i denna del.

Medelsanvisning

1984 års investeringsprogram

För direkta bidrag till byggnadsanknutna tillförselsystem under år 1984 beräknar regeringen (prop. s. 39) ett medelsbehov av 100 milj. kr. Under budgetåret 1983/84 har för bl. a. stöd till åtgärder av tillförselkaraktär inom bostadsbeståndet medel anvisats över trettonde huvudtitelns anslag B 17, Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m. Statens utgifter för sådana bidrag till tillförselåtgärder som enligt vad regeringen föreslår skall beslutas av länsbostadsnämnden och de kommunala förmedlingsorganen bör enligt propositionen (s. 40) även i fortsättningen belasta detta anslag. Föredragande statsrådet beräknar att kostnaderna för de utbetalningar som sker under innevarande budgetår kan rymmas inom de medel som redan finns tillgängliga på anslaget.

Utskottet har inget att erinra mot vad regeringen anför i den här refererade delen av propositionen.

Härutöver räknar regeringen med att stödet till 1984 års investeringsprogram kommer att uppgå till 350 milj. kr. Programmet bör enligt propositionen tas upp på anslag över statsbudgeten. Sålunda föreslås att riksdagen till investeringar inom energiområdet skall anvisa ett reservationsanslag av 350 milj. kr. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84.

I två motioner framställs yrkanden i fråga om det nu behandlade anslaget. Således begärs i motion 1983/84:184 (m) att riksdagen skall avslå propositionen i denna del. I motion 1983/84:185 (c) påyrkas att riksdagen skall anvisa ett lägre belopp än det av regeringen föreslagna. Anslaget bör enligt motionärerna begränsas till 200 milj. kr. Den föreslagna reduktionen hänger ihop med kraven i samma motion på att riksdagen dels skall avslå regeringens förslag om bidrag till terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara, dels uttala att stödet till fjärrvärmeutbyggnad skall förenas med vissa angivna villkor. Om riksdagen ställer sig bakom dessa krav blir behovet av medel enligt motionärerna 200 milj. kr. inom det nu aktuella anslaget.

Inledningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag om att investeringsprogrammet skall tas upp på anslag på statsbudgeten.

I fråga om anslagets storlek vill utskottet anföra följande.

Frågan om medelstilldelning hänger intimt samman med vilka riktlinjer som skall gälla för det här aktuella stödet. I det föregående har utskottet behandlat regeringens förslag till riktlinjer och de motionsyrkanden som berör detta ämne.

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna beloppet 350 milj. kr. i form av ett reservationsanslag på tilläggsbudget I till statsbudgeten. Om riksdagen bifaller tidigare i detta betänkande behandlade yrkanden i motionerna 1983/84:184 (m) och 1983/84:185 (c) om riktlinjer för ifrågavarande stöd får det ankomma på regeringen att hålla inne medel inom

detta anslag i motsvarande mån. Vid bifall till motion 1983/84:184 (m) i de aktuella delarna skulle således inga medel tas i anspråk för ifrågavarande ändamål. Om riksdagen ställer sig bakom kravet på riktlinjer enligt motion 1983/84:185 (c) bör högst 200 milj. kr. disponeras för 1984 års investeringsprogram.

1983 års investeringsprogram och upphandling på energiområdet

I propositionen redovisas hur de medel som riksdagen har anslagit för 1983 års investeringsprogram inkl. upphandling hittills har använts och vilka behov av medel som nu återstår. Härutöver har under ärendets beredning gjorts vissa preciseringar från regeringskansliets sida i fråga om återstående anspråk på medel. Kortfattat kan detta sammanfattas i följande sammanställning som också inrymmer regeringens förslag om omfördelning av medel mellan ifrågavarande anslag.

Ändamål	Anslagna medel	Beräknad användning år 1983	Återstår	Ytterligare anspråk	Föreslagen ny fördelning av anslagna medel
	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.
Torveldade förbränningsanläggningar	200	200	0	170	370
Distributionsanläggningar för fjärrvärme	300	225	75	160	385
Upphandling inom energiområdet	700	150	550	325*	445

* I propositionen anges på s. 36 att energiupphandlingsdelegationen räknar med ett ytterligare medelsbehov av 225 milj. kr. Siffran 325 milj. kr. är baserad på de kompletterande upplysningar som utskottet har erhållit. Anspråken skulle därmed överstiga tillgängliga resurser.

Regeringen föreslår (s. 40) att riksdagen skall medge att 170 milj. kr. för stöd till torveldade anläggningar enligt 1983 års investeringsprogram får anvisas från anslaget Stöd till upphandling inom energiområdet.

Som nämnts har regeringen i annat sammanhang (prop. 1983/84:47) föreslagit riksdagen att 60 milj. kr. av stödet till distributionsanläggningar för fjärrvärme skall få användas inom ramen för Sydgasprojektet för vissa investeringar i naturgasnätet. Detta belopp ingår i de i sammanställningen angivna beloppen av 160 milj. kr. Resterande 100 milj. kr. är avsedda för vissa strategiska anläggningar för fjärrvärme i storstäderna. Regeringens förslag (s. 27) innebär att anslaget för upphandling inom energiområdet vid behov skall få användas även för detta ändamål.

Flera motionsyrkanden berör denna del av propositionen. I motion 1983/84:184 (m) begärs att riksdagen skall avslå regeringens förslag och i motion 1983/84:185 (c) finns tre yrkanden i frågan.

Ett av de sistnämnda yrkandena har utskottet delvis behandlat tidigare. Det gäller riktlinjer för fjärrvärmeutbyggnad. Vad som nu är aktuellt är motionärernas följdyrkande av innebörden att inga medel skall få reserveras för storstädernas värmeförsörjning om inte riksdagen ansluter sig till vissa i motionen angivna riktlinjer.

Härutöver begärs i samma motion att riksdagen skall besluta att 260 milj. kr. skall få utnyttjas för uppföljning av 1983 års investeringsprogram. Att motionärerna föreslår ett lägre belopp än regeringen motiveras av att de förordar ändrade riktlinjer för stöd till torveldade anläggningar och att de i annat sammanhang har föreslagit en lindrigare beskattning av naturgas än regeringen. Slutligen påyrkas i samma motion att riksdagen med avslag på propositionen i denna del skall dels anvisa 150 milj. kr. för atgärder i samband med upphandling på energiområdet under åren 1984 och 1985, dels skall besluta att återstående medel som redovisas för detta ändamål skall få användas enligt i motionen angivna riktlinjer.

Utskottet tar först upp den del av regeringens förslag som avser en uppföljning av 1983 års investeringsprogram. Tidigare i detta betänkande har utskottet tagit ställning till förslag om riktlinjer för denna uppföljning. Under förutsättning av riksdagens bifall till regeringens förslag till riktlinjer och avslag på de motionsyrkanden som gäller dessa ger den av regeringen föreslagna omdispositionen av redan beviljade medel inte anledning till någon erinran. I den mån riksdagen bifaller motionsyrkanden avseende riktlinjer får det ankomma på regeringen att beakta detta även såvitt gäller medelsanvändningen för det nu aktuella ändamålet. Bifall till motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande delar innebär sålunda att högst 260 milj. kr. skall kunna utnyttjas för uppföljning av 1983 års investeringsprogram. En konsekvens av bifall till motion 1983/84:184 (m) vad gäller riktlinjer för det investeringsprogram som här är aktuellt innebär att någon omdisposition av medel enligt regeringens förslag inte kan medges.

Vad så gäller upphandling inom energiområdet vill utskottet först erinra om att regeringens förslag till riktlinjer som utskottet tidigare i detta betänkande har tillstyrkt gäller verksamhet under år 1984 och inte, såsom anförs i motion 1983/84:185 (c), de båda åren 1984 och 1985.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att energiupphandlingsdelegationen skall få disponera de medel som återstår av 1983 års investeringsprogram för att fullfölja sitt arbete. Utskottet avstyrker alltså motionerna 1983/84:184 (m) och 1983/84:185 (c), båda i ifrågavarande del.

Finansiering, m. m.

Som framgår av den tidigare framställningen föreslår regeringen att 1984 års investeringsprogram skall finansieras genom en höjning av den särskilda avgiften för oljeprodukter. Höjningen motiveras också med att den minskade oljeförbrukningen har medfört en minskning i inflödet av pengar till de ändamål som avgiften är avsedd att finansiera. F. n. uppgår den särskilda avgiften för oljeprodukter till 108 kr. per kubikmeter för motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja. Härav tillförs oljeersättningsfonden medel motsvarande 50 kr. per kubikmeter olja för stöd för oljeersättande åtgärder. Även vissa andra ändamål finansieras med avgiften. Det gäller oljeprospekteringsfonden, energiforskningsfonden och kolmiljöfonden, vilka f. n. får resp. 12 kr., 31 kr. och 10 kr. per kubikmeter olja, samt åtgärder mot försurning, för vilket ändamål avsätts 5 kr. per kubikmeter olja.

Regeringen föreslår att avgifterna för oljeprodukter skall höjas med 10 kr. per kubikmeter olja fr. o. m. den 1 januari 1984. Härav föreslås inkomster motsvarande 4 kr. per kubikmeter olja tillföras oljeersättningsfonden, inkomster motsvarande 2 kr. per kubikmeter olja tillföras energiforskningsfonden och inkomster motsvarande 4 kr. per kubikmeter olja tillföras åtgärder mot försurningen.

Den särskilda avgiften på olja utgår enligt lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter, vilken år 1980 fick sin giltighet förlängd till utgången av år 1984. Lagen omfattar f. n. inte bensin.

Mot bakgrund av den ökade uppmärksamheten på ansträngningarna att ersätta olja och öka försörjningstryggheten inom transportsektorn föreslår regeringen att en avgift på 6 öre per liter bensin skall införas fr. o. m. den 1 januari 1984. Härav skall ett belopp motsvarande 1 öre per liter bensin tillföras oljeersättningsfonden, ett belopp motsvarande 3 öre per liter bensin tillföras energiforskningsfonden och ett belopp motsvarande 2 öre per liter bensin tillföras oljeprospekteringsfonden.

Den särskilda avgiften omfattar f. n. inte heller kol, elektrisk kraft från kärnkraftverk eller naturgas. För att åstadkomma ett ökat bidrag till forskning och utveckling inom energiområdet föreslår regeringen att en särskild avgift på kolbränslen om 10 kr. per ton kolbränsle skall införas fr. o. m. den 1 januari 1984. En särskild avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk om 0,2 öre per kWh föreslås också bli införd vid samma tidpunkt. De inkomster som motsvarar avgiften på kol och elektrisk kraft från kärnkraftverk skall enligt förslaget i sin helhet tillfalla energiforskningsfonden. På sikt bör enligt regeringen en avgift införas även på naturgas.

De nu angivna avgifterna på bensin och kolbränslen skall enligt propositionen införas genom ändringar i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter. Då därigenom ytterligare andra energiprodukter än oljeprodukter påförs särskilda avgifter ändras lagens rubrik till Lag om särskild avgift för oljeprodukter och kol. Vidare föreslås ändring i lagens ingress

innebärande att den skall fortsätta att gälla efter utgången av år 1984. Enligt regeringens förslag genomförs också en fullständig samordning av avdragsreglerna i den nu aktuella lagen och motsvarande bestämmelser i energiskattelagen (1957:262). Denna ändring innebär att inrikes sjöfart får avdragsrätt för oljeavgifter.

Avgiften på elektricitet från kärnkraftverk regleras enligt regeringsförslaget i en särskild lag, som har utformats efter förebild av lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft.

För att överblicken över finansieringssystemet skall förbättras föreslås inkomsterna från de särskilda avgifterna först tillföras resp. fond och därefter successivt tillföras inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. på statsbudgeten.

Av följande sammanställning framgår sammanfattningsvis storleken på den nuvarande avgiften för oljeprodukter och hur den fördelas på ändamål samt regeringens nyss refererade förslag till höjda och nya avgifter.

Ändamål	Olja			Bensin	Kol	Kärnkrafts-el
	Nuvarande avgift kr./m³	Föreslagen höjning kr./m³	Avgift den 1 jan. 1984 kr./m³	Avgift den 1 jan. 1984 öre/l.	Avgift den 1 jan. 1984 kr./ton	Avgift den 1 jan. 1984 öre/kWh
Oljeersättningsfonden	50	4	54	1	–	–
Oljeprospekteringsfonden	12	–	12	2	–	–
Energiforskningsfonden	31	2	33	3	10	0,2
Kolmiljöfonden	10	–	10	–	–	–
Åtgärder mot försurningen	5	4	9	–	–	–
Summa	108	10	118	6	10	0,2

I motioner framförs av företrädare för samtliga oppositionspartier yrkanden beträffande de av regeringen föreslagna avgifterna.

I fråga om såväl oljeavgiften som de nya avgifterna påyrkas i motion 1983/84:184 (m) att regeringens förslag skall avslås av riksdagen. I motion 1983/84:177 (vpk) begärs att höjningen av oljeavgiften skall begränsas till 8 kr. per kubikmeter olja och att de medel som inflyter genom höjningen skall fördelas lika mellan oljeersättningsfonden och åtgärder mot försurning.

Vad gäller den föreslagna avgiften på bensin avstyrks regeringens förslag, förutom i motion 1983/84:184 (m), även i motionerna 1983/84:183 (fp) och 1983/84:185 (c). Vänsterpartiet kommunisterna begär i motion 1983/84:177 att de medel som inflyter genom höjningen av bensinpriset skall fördelas med 3 öre per liter bensin till oljeersättningsfonden och lika mycket till åtgärder

mot försurningen. Partiet accepterar alltså den av regeringen föreslagna höjningen om 6 öre per liter bensin.

Avslagsyrkande i fråga om införande av en avgift på kolbränslen framförs i motion 1983/84:184 (m). I motion 1983/84:177 (vpk) begärs att den föreslagna avgiften oavkortat skall gå till åtgärder mot försurningen.

Lagförslaget om särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk avstyrks i motion 1983/84:184 (m). I motion 1983/84:177 (vpk) påyrkas att avgiften skall utgå med 0,5 öre per kWh och att ifrågavarande medel skall tillföras oljeersättningsfonden. Motionärerna begär också att riksdagen skall uttala att någon särskild avgift på naturgas inte skall komma i fråga ens på längre sikt.

Skatteutskottet erinrar i sitt yttrande (se s. 57 f.) om sitt uttalande i samband med ett tidigare förslag till höjning av den särskilda oljeavgiften (SkU 1982/83:3 y). Därvid ifrågasatte skatteutskottet om inte systemet med avgiftsfinansierade fonder på längre sikt borde ersättas med generella skatter och anslag över budgeten. Såväl möjligheterna till överblick över statens finansieringsmetoder som riksdagens utgiftskontroll skulle enligt skatteutskottets mening vinna på en sådan åtgärd.

Skatteutskottet anför nu, mot bakgrund av detta tidigare yttrande, att den av regeringen föreslagna samordningen med energiskattelagen är en positiv åtgärd. Även den aviserade redovisningen i statsbudgeten av behållningen på fonderna finner skatteutskottet vara ett steg i rätt riktning. Beträffande förslaget om en höjning av avgiften på nu avgiftsbelagda produkter och en utbyggnad av avgiften till att avse nya produkter understryker skatteutskottet behovet av en klarare gränsdragning mellan skatter och avgifter. Utskottet uttalar att specialdestinering av skatter bör undvikas. Skatteutskottet vill emellertid f. n. inte motsätta sig att de angivna ändamålen avgiftsfinansieras på sätt som föreslagits. Om näringsutskottet anser att medel bör tillskjutas för dessa ändamål i den omfattning som begärs, bör näringsutskottet enligt skatteutskottet även tillstyrka att avgiften höjs och byggs ut i enlighet med energiministerns förslag. Näringsutskottet bör således i så fall, enligt skatteutskottets mening, tillstyrka propositionen och avstyrka dels de avslagsyrkanden som har framförts från moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet, dels vänsterpartiet kommunisternas yrkanden om andra avgiftsnivåer än dem som har föreslagits i propositionen.

Moderata samlingspartiets företrädare i skatteutskottet avstyrker i en avvikande mening regeringens förslag om avgifter. Härvid erinras bl. a. om att en avgift har utgått även för bensin fram till den 1 juli 1982, då bensinskatten höjdes med ett belopp som motsvarade denna avgift. Det anförs att ett återinförande av en avgift på bensin så kort tid efter dess avskaffande tyder på dålig planering och framförhållning.

I en gemensam avvikande mening från centerpartiets och folkpartiets företrädare i skatteutskottet avstyrks den föreslagna avgiften på bensin. Också här erinras om den tidigare avgiften på bensin. De övriga avgifterna

tillstyrks under förutsättning att ifrågavarande utgiftsbehov befinns motiverade.

Näringsutskottet tar i det följande ställning till regeringens och oppositionspartiernas förslag avseende avgiften för vart och ett av de här aktuella energislagen. Först behandlar utskottet förslag om avgift på *olja*.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av den särskilda avgiften för olja med 10 kr. per kubikmeter olja. Sålunda tillstyrks det i propositionen framlagda lagförslaget i denna del. Regeringens förslag om hur de inkomster som svarar mot höjningen skall disponeras finner utskottet ändamålsenligt. Inkomster motsvarande 4 kr. per kubikmeter olja bör alltså tillföras oljeersättningsfonden, inkomster motsvarande 2 kr. per kubikmeter olja energiforskningsfonden och inkomster motsvarande 4 kr. per kubikmeter olja åtgärder mot försurningen. Utskottet avstyrker alltså motion 1983/84:184 (m) i ifrågavarande del liksom motion 1983/84:177 (vpk) i nu behandlad del.

I fråga om avgift på *bensin* vill utskottet anföra följande.

Utskottet anser också att den av regeringen föreslagna särskilda avgiften på bensin med 6 öre per liter bensin är väl motiverad. Alltså tillstyrker utskottet det i propositionen angivna lagförslaget såvitt gäller avgift på bensin. Ifrågavarande delar av motionerna 1983/84:184 (m), 1983/84:185 (c) och 1983/84:183 (fp) avstyrks sålunda.

De inkomster som svarar mot avgiften på bensin bör såsom regeringen föreslår fördelas så att ett belopp motsvarande 1 öre per liter bensin tillfaller oljeersättningsfonden, ett belopp motsvarande 4 öre per liter energiforskningsfonden och ett belopp motsvarande 2 öre per liter oljeprospekteringsfonden. Inom ramen för stödet för att ersätta olja, energiforskningsprogrammet och oljeprospekteringsfonden pågår aktiviteter som syftar till att introducera alternativa drivmedel och öka landets försörjningstrygghet när det gäller drivmedel. Utskottet tillstyrker alltså denna del av propositionen och avstyrker ifrågavarande motionsyrkanden.

Förslagen rörande avgift på *kolbränslen* ger utskottet anledning till följande ställningstagande.

Det är enligt utskottets uppfattning väl motiverat att det, såsom regeringen föreslår, införs en avgift för kolbränslen. Denna bör uppgå till 10 kr. per ton kolbränsle. Utskottet godtar alltså regeringens lagförslag i denna del. Som föreslås i propositionen bör lagen få ändrad rubrik, nämligen Lag om särskild avgift för oljeprodukter och kol. Vidare bör lagen träda i kraft den 1 januari 1984. Lagen skall också äga giltighet efter utgången av år 1984. Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet de nu berörda delarna av det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter. Motion 1983/84:184 (m) avstyrks i ifrågavarande del.

De inkomster som svarar mot avgiften för kol bör, såsom regeringen föreslår, avskiljas och föras till energiforskningsfonden. Utskottet avstyrker

alltså motion 1983/84:177 (vpk) i denna del liksom motion 1983/84:184 (m) i motsvarande del.

Vad så gäller det andra lagförslaget i propositionen, nämligen om särskild avgift för *elektrisk kraft från kärnkraftverk* vill utskottet anföra följande.

Utskottet anser i likhet med regeringen att en särskild avgift skall införas även för elektrisk kraft från kärnkraftverk. Avgiftsnivån 0,2 öre per kWh är enligt utskottets uppfattning väl avvägd. Det i propositionen framlagda lagförslaget ger inte utskottet anledning till någon erinran. I likhet med vad regeringen föreslår anser utskottet att de inkomster som svarar mot avgiften skall föras till energiforskningsfonden. Detta ter sig motiverat bl. a. mot bakgrund av behovet av att det utvecklas teknik för att ersätta kärnkraft. Med vad här har anförts tillstyrker utskottet det i propositionen framlagda lagförslaget om särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk liksom förslaget om hur ifrågavarande medel skall disponeras. Motion 1983/84:184 (m) och motion 1983/84:177 (vpk) avstyrks, båda i här aktuell del.

I fråga om avgifter för olika energislag tar utskottet här slutligen upp vad som i propositionen och i motion 1983/84:177 (vpk) har anförts om avgift på *naturgas*.

Skatteutskottet anför i sitt yttrande att det inte finner skäl till ett ställningstagande till frågan i detta sammanhang. Motionsyrkandet på denna punkt bör således enligt skatteutskottet inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Näringsutskottet anser i likhet med skatteutskottet att riksdagen inte nu har anledning att göra något särskilt uttalande om framtida avgifter på naturgas. Därför avstyrker utskottet här berörd del av motion 1983/84:177 (vpk).

Skatteutskottet har till näringsutskottet överlämnat motion 1982/83:1195 (m) från allmänna motionstiden år 1983. Motionen går ut på att riksdagen skall som sin mening ge till känna att avgift inte skall utgå för olja som används i fartyg i växeltrafik. Motionen torde, anför skatteutskottet, vara tillgodosedd genom förslaget i propositionen om en samordning av avdragsreglerna med energiskattelagens bestämmelser.

Som framgår av den tidigare framställningen innebär regeringens av skatteutskottet nämnda förslag att inrikes sjöfart medges avdragsrätt för oljeavgiften. Genom sitt ställningstagande till propositionen tar riksdagen i sak ställning till detta motionsyrkande. Med hänvisning härtill avstyrks motion 1982/83:1195 (m).

Övrigt

I propositionen föreslås att riksdagen skall besluta att behållningen på oljeersättningsfonden, oljeprospekteringsfonden och energiforskningsfonden per den 1 juli 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för

oljeprodukter, m. m. i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat (s. 41).

Vidare föreslås att riksdagen skall besluta att ränteinkomster och återbetalningar på lån från oljeersättningsfonden fr. o. m. den 1 januari 1984 skall redovisas under inkomsttiteln 2394 Övriga ränteinkomster resp. inkomsttiteln 4526 Övriga återbetalningar.

Utskottet tillstyrker de nämnda förslagen.

Ytterligare föreslår regeringen att riksdagen skall besluta att de inkomster som svarar mot den nuvarande särskilda avgiften på olja (exkl. åtgärder mot försurning) fr. o. m. den 1 juli 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. samt disponeras i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat (s. 41).

I propositionen anförs att de avgifter som avses finansiera det nuvarande treårsprogrammet för stöd för åtgärder för att ersätta olja delvis inflyter efter utgången av år 1983. Därför bör enligt regeringen under perioden den 1 januari – den 30 juni 1984 de inkomster som svarar mot den nuvarande särskilda avgiften för att ersätta olja på samma sätt som hittills tillföras oljeersättningsfonden. Det framgår av propositionen att regeringen avser att i annat sammanhang återkomma med förslag om disposition av dessa medel.

Energiforskningsprogrammet liksom stödet till prospektering efter olja, naturgas eller kol finansieras till utgången av budgetåret 1983/84 genom en särskild avgift på olja. De inkomster som svarar mot den särskilda avgiften för energiforskning resp. för prospektering efter olja m. m. bör enligt propositionen därför under perioden den 1 januari – den 30 juni 1984 tillföras energiforskningsfonden resp. oljeprospekteringsfonden.

I motion 1983/84:184 (m) begärs att riksdagen skall avslå detta förslag.

Enligt utskottets bedömning har det i motionen inte anförts några övertygande skäl för att det nu aktuella förslaget bör avstyrkas. Utskottet finner i stället förslaget väl motiverat och tillstyrker propositionen i denna del. Motsvarande del av motion 1983/84:184 (m) avstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *redovisning av beslutsunderlag*
   att riksdagen avslår motion 1983/84:185 yrkande 1,
2. beträffande *vissa riktlinjer för stöd till oljeersättande åtgärder*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner i propositionen angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m. såvitt dessa riktlinjer inte behandlas under 3–6,
3. beträffande *beloppsgränsen för stöd*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 5 i

ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 2 godkänner i propositionen angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m.,

4. beträffande *delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 3 godkänner i propositionen angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m.,
5. beträffande *stöd till befintliga anläggningar*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:182 och motion 1983/84:184 moment 2 i ifrågavarande del godkänner i propositionen angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder att ersätta olja, m. m.,
6. beträffande *prioriteringar mellan olika energislag*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 5 godkänner i propositionen angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m.,
7. beträffande *anslag för oljeersättande åtgärder, m. m.*
att riksdagen
a) med bifall till proposition 1983/84:62 moment 7 och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del medger att under budgetåren 1984/85–1986/87 540 000 000 kr. får användas för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja,
b) med bifall till proposition 1982/83:62 moment 9 och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del till *Stöd för oljeersättande åtgärder m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 120 000 000 kr.,
c) med bifall till proposition 1983/84:62 moment 11 och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del medger att t. o. m. den 30 juni 1987 statliga garantier får lämnas för stöd för oljeersättande åtgärder m. m. intill ett sammanlagt belopp av vid varje tidpunkt högst 915 000 000 kr.,
d) med bifall till proposition 1983/84:62 moment 12 till *Täckande av förluster i anledning av statliga garantier för oljeersättande åtgärder, m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudget för budget-

året 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.,

8. beträffande *inhemska bränslen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
9. beträffande *terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:183 yrkande 1 och motion 1983/84:184 yrkande 2, båda i ifrågavarande del, och motion 1983/84:185 yrkande 4 godkänner av utskottet angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
10. beträffande *värmepumpar*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:176, motion 1983/84:177 yrkande 1 a, motion 1983/84:183 yrkande 1 i ifrågavarande del och motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
11. beträffande *stöd till solvärmeanläggningar*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
12. beträffande *främjande av användning av solenergi*
att riksdagen avslår motion 1983/84:185 yrkande 6,
13. beträffande *villkor för stöd till fjärrvärmeanläggningar*
att riksdagen avslår motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del,
14. beträffande *anslutningsbidrag för fjärrvärmenät*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkande 7, båda i ifrågavarande del, godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
15. beträffande *spillvärme, små vattenkraftverk, elvärme, m. m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184

yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,

16. beträffande *investeringar i torveldade anläggningar*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkande 8, båda i ifrågavarande del, godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
17. beträffande *utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkande 7, båda i ifrågavarande del, godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
18. beträffande *riktlinjer för upphandling inom energiområdet*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner i propositionen angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning,
19. beträffande *anslag för 1984 års investeringsprogram*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 10 samt med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 9 till *Investeringar inom energiområdet* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 350 000 000 kr.,
20. beträffande *medel för uppföljning av 1983 års investeringsprogram*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 8 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkandena 7 och 8, alla i ifrågavarande del, medger att medel från det på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under fjortonde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget Stöd till åtgärder i samband med upphandling inom energiområdet får användas i enlighet med vad som anges i propositionen,
21. beträffande *medel för upphandling inom energiområdet*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 8 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 10 medger att medel från det på tilläggsbudget I till

statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under fjortonde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget Stöd till åtgärder i samband med upphandling inom energiområdet får användas i enlighet med vad som anges i propositionen,

22. beträffande *finansiering av stöd genom höjd oljeavgift*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 1 i ifrågavarande del, moment 15 och moment 17 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:177 yrkande 1 b och motion 1983/84:184 yrkandena 1 och 2, båda i ifrågavarande del,

a) antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter såvitt gäller 1 § 2,

b) medger att de inkomster svarande mot den föreslagna höjningen av den särskilda avgiften på olja som skall avsättas för åtgärder mot försurning fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1435 Särskild avgift för åtgärder mot försurning,

c) medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna höjningen av den särskilda avgiften på olja (exkl. åtgärder mot försurning) fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad som anges i propositionen,

23. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på bensin*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 1 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:183 yrkande 2, motion 1983/84:184 yrkande 1 och motion 1983/84:185 yrkande 11, alla i ifrågavarande del, antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter såvitt gäller 1 § 1,

24. beträffande *fördelning av inkomster från bensinavgift*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 17 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:177 yrkande 1 c, motion 1983/84:183 yrkande 2, motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkande 11, alla i ifrågavarande del, medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna avgiften på bensin fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad som anges i propositionen,

25. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på kol*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 1 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184

yrkande 1 i ifrågavarande del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen 1973:1216 om Särskild avgift för oljeprodukter såvitt det inte har behandlats under 22 och 23,

26. beträffande *fördelning av inkomster från kolavgift*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 17 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:177 yrkande 1 d och motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna avgiften på kolbränslen fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. samt disponeras i enlighet med vad som anges i propositionen,
27. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 2 och moment 17 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:177 yrkande 1 e och motion 1983/84:184 yrkandena 1 och 2, båda i ifrågavarande del,
a) antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk,
b) medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna avgiften på elektrisk kraft från kärnkraftverk fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad som anges i propositionen,
28. beträffande *avgift på naturgas*
att riksdagen avslår motion 1983/84:177 yrkande 2,
29. beträffande *fartyg i växeltrafik*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1195,
30. beträffande *viss redovisning*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 momenten 13 och 14
a) medger att behållningen på oljeersättningsfonden, oljeprospekteringsfonden och energiforskningsfonden per den 1 juli 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. i enlighet med vad som anges i propositionen,
b) beslutar att ränteinkomster och återbetalningar på lån från oljeersättningsfonden fr. o. m. den 1 januari 1984 skall redovisas under inkomsttiteln 2394 Övriga ränteinkomster resp. 4526 Övriga återbetalningar,
31. beträffande *vissa inkomster från nuvarande avgifter*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 16

och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del medger att de inkomster som svarar mot den nuvarande särskilda avgiften på olja (exkl. åtgärder mot försurning) fr. o. m. den 1 juli 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad som anges i propositionen.

Stockholm den 8 december 1983

På näringsutskottets vägnar
NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Erik Hovhammar (m) (mom. 8), Lennart Pettersson (s), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m) (mom. 1–7, 9–31), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Nic Grönvall (m), Bo Finnkvist (s), Per-Ola Eriksson (c), Sylvia Pettersson (s), Hugo Bergdahl (fp), Oswald Söderqvist (vpk) och Ulla Voss-Schrader (m).

Reservationer

1. Redovisning av beslutsunderlag (mom. 1)

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Hugo Bergdahl (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet utgår" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Utskottet är medvetet om att viss osäkerhet vidlåder de beräkningar om inkomster och utgifter som kan göras i anslutning till regeringens förslag. Inte desto mindre är det anmärkningsvärt att regeringen förelägger riksdagen ett så bristfälligt underlag som i den nu behandlade propositionen. De kompletterande uppgifter som under ärendets beredning har lämnats till utskottet har inte på ett övertygande sätt kunnat undanröja misstanken om att det här delvis är fråga om en statsfinansiellt motiverad inkomstförstärkning och att avgiftshöjningen inte enbart grundas på energipolitiska överväganden.

Regeringen bör, anser utskottet, i lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen med en fullständig redovisning av i vilken omfattning de pålagor som föreslås i proposition 1983/84:62 är statsfinansiellt motiverade. Riksdagen bör uttala att så bör ske. Motion 1983/84:185 (c) tillstyrks alltså i nu behandlad del.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *redovisning av beslutsunderlag*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Vissa riktlinjer för stöd för oljeersättande åtgärder (mom. 2)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas principiella uppfattning att stödet för oljeersättande åtgärder bör avvecklas så snabbt som möjligt. Något nytt stöd bör inte utgå för detta ändamål. En energipolitik som tar till vara Sveriges möjligheter att ändra energisystemet i en mer konkurrenskraftig riktning kan inte åstadkommas genom ytterligare manipulering med subventioner och skatter utan endast genom att de blockeringar som i dag omöjliggör utnyttjandet av kunnande och inhemska energiresurser avlägsnas. Utskottet avstyrker sålunda regeringens förslag till riktlinjer såvitt här är i fråga och tillstyrker motion 1983/84:184 (m) i nu behandlad del.

dels att utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *vissa riktlinjer för stöd för oljeersättande åtgärder*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del.

3. Beloppsgränsen för stöd (mom. 3)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker, med hänvisning till vad som anförs i motion 1983/84:184 (m), ifrågavarande del av propositionen liksom motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *beloppsgränsen för stöd*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 2.

4. Beloppsgränsen för stöd (mom. 3)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att ett bibehållande av den

undre beloppsgränsen vid 50 000 kr. medför att alltför många angelägna projekt inte blir stödberättigade. Det krävs i så fall projekt med en investeringskostnad av minst 100 000 kr. för att stöd skall kunna utgå. Utskottet anser att den undre beloppsgränsen bör sänkas till 20 000 kr. Detta bör riksdagen uttala som sin mening. Motion 1983/84:185 (c) tillstyrks alltså i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *beloppsgränsen för stöd*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 2 och med avslag på proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m.

5. Delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m. (mom. 4)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Som framhålls" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker även denna del av propositionen liksom motion 1983/84:185 (c) i här behandlad del.

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m.*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 3.

6. Delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m. (mom. 4)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Som framhålls" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till det nämnda förslaget i motion 1983/84:185 (c). En delegering av stödadministrationen till de regionala utvecklingsfonderna och till lantbruksnämnderna när det gäller mindre projekt torde kunna innebära en snabbare och mer effektiv hantering än om samtliga ärenden skall behandlas av statens energiverk. Riksdagen bör mot denna bakgrund uttala att de regionala utvecklingsfonderna och lantbruksnämnderna av regeringen bör ges i uppdrag att administrera låneärenden inom oljeersättningsprogrammet för projekt där stödet uppgår till mindre än 300 000 kr. Ett

sådant uttalande tillgodoser det nu aktuella önskemålet i motion 1983/84:185 (c).

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 3 och med avslag på proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja; m. m.

7. Prioriteringar mellan olika energislag (mom. 6)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "I regeringens" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker, med hänvisning till vad som anförs i motion 1983/84:184 (m), det nu berörda avsnittet i propositionen liksom motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *prioriteringar mellan olika energislag*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 5.

8. Prioriteringar mellan olika energislag (mom. 6)

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "I regeringens" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med motionärerna i att riksdagen nu i ett uttalande bör slå fast att kol skall få användas först när några möjligheter att utnyttja inhemsk energi inte står till buds. En sådan inriktning av energipolitiken är enligt utskottets uppfattning nödvändig om nya energikällor skall komma att utnyttjas på bästa möjliga sätt för värmeförsörjning. Minskningen av oljeanvändningen i landet liksom den lägre totala energiförbrukningen under de senaste åren innebär att det inte är motiverat att olja ersätts med andra importerade fasta bränslen för att de av riksdagen uppsatta energipolitiska målen skall uppfyllas. Det är tvärtom så att kolintroduktionen i nuvarande energisituation strider mot det långsiktiga målet i 1981 års energibeslut. Utskottet tillstyrker alltså motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *prioriteringar mellan olika energislag*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 5, med anledning av proposition 1983/84:62 moment 5 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för fortsatt stöd för att ersätta olja, m. m.

9. Anslag för oljeersättande åtgärder, m. m. (mom. 7)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Med hänvisning" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker regeringens förslag om bidrag och lånegarantier för oljeersättande åtgärder avseende den aktuella perioden. Som anförs i motion 1983/84:184 (m) bör regeringen i den kommande statsbudgeten i stället för att begära medel för ytterligare stöd redovisa hur en successiv nedtrappning av stödprogrammet kan verkställas med sikte på en i princip total avveckling.

dels att utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande *anslag för oljeersättande åtgärder, m. m.*
att riksdagen
a) med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 momenten 7, 9 och 11,
b) med bifall till proposition 1983/84:62 moment 12 till *Täckande av förluster i anledning av statliga garantier för oljeersättande åtgärder, m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under tolfte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

10. Terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara (mom. 9)

Per Westerberg (m), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Nic Grönvall (m), Per-Ola Eriksson (c), Hugo Bergdahl (fp) och Ulla Voss-Schrader (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "detta ämne" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det inte bör utgå något stöd till investeringar i terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara. Inrättande av terminaler måste enligt utskottets uppfattning bygga på frivillig medverkan av de enskilda skogsägarna och ske inom ramen för det nu fungerande leveranssystemet för skogsråvaror. Regeringens förslag kan om

det genomförs komma att slå sönder ett väl fungerande leverans- och transportsystem. Med den låga lönsamhet som utmärker skogsbruket finns det inte utrymme för onödiga investeringar och förlängda transporter som en bred terminalhantering innebär.

Ett omfattande terminalsystem av den typ som föreslås i propositionen torde vidare leda till en trögrörlig och administrativt tungrodd organisation med krav på väl utbyggda kontrollmöjligheter gentemot skogsproducenterna. Det är självklart att skattemedel inte skall användas till stödåtgärder som kan komma att ge oönskade styreffekter. Utskottet avstyrker alltså propositionen i här aktuell del. Därmed tillgodoses ifrågavarande delar av motionerna 1983/84:184 (m), 1983/84:185 (c) och 1983/84:183 (fp).

dels att utskottet under 9 bort hemställa

9. beträffande *terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:183 yrkande 1 och motion 1983/84:184 yrkande 2, båda i ifrågavarande del, och motion 1983/84:185 yrkande 4 avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del.

11. Värmepumpar (mom. 10)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Liksom bostadsutskottet" och slutar med "flera år" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker i konsekvens med sin principiella inställning också den del av riktlinjerna som gäller värmepumpar. Samtidigt avstyrker utskottet de motionsyrkanden som gäller denna fråga. Såsom påpekas av moderata samlingspartiets företrädare i bostadsutskottet innebär ett sådant ställningstagande att olika typer av värmepumpar kommer att behandlas lika från stödsynpunkt. Någon viss teknisk lösning diskrimineras därmed inte i förhållande till andra slags värmepumpar.

dels att utskottet under 10 bort hemställa

10. beträffande *värmepumpar*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del, motion 1983/84:176, motion 1983/84:177 yrkande 1 a och motion 1983/84:183 yrkande 1 i ifrågavarande del.

12. Värmepumpar (mom. 10)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Liksom bostadsutskottet" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Lönsamheten hos en värmepumpsinstallation är beroende av dels den värmefaktor som kan uppnås, dels installationskostnaden räknad per producerad energienhet.

Vad avser frånluftsvärmepumpar är värmefaktorn i allmänhet betydligt högre och installationskostnaden lägre än för t. ex. ytjordvärme- och uteluftsvärmepumpar. Detta ger generellt frånluftsvärmepumparna en betydligt bättre lönsamhet.

Det finns emellertid undantag såsom när det krävs omfattande nyinstallation av luftkanaler. Det kan starkt ifrågasättas om en frånluftsvärmepump i sådana fall är bästa alternativet. En balanserad ventilation med effektiv värmeåtervinning bör i stället övervägas. Detta alternativs konkurrenskraft bör inte försämras genom att ett ensidigt stöd ges till frånluftsvärmepumpar. Det statsfinansiella läget talar för återhållsamhet i bidragsgivningen. Viktigt är att det inte lämnas bidrag som kan få icke önskvärda styreffekter. Om bidrag till frånluftsvärmepumparna skall rymmas inom ramen för nu föreslagna medel är risken stor att den totala investeringen i värmepumpar minskar, vilket skulle vara till nackdel för alla parter.

Utskottet tillstyrker sålunda vad som har förordats i propositionen och avstyrker motionerna 1983/84:176 (s), 1983/84:177 (vpk) och 1983/84:183 (fp) liksom motion 1983/84:184 (m), de tre sista i de delar som berörs här.

13. Värmepumpar (mom. 10)

Hugo Bergdahl (fp) och Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Liksom bostadsutskottet" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Näringsutskottet har samma uppfattning i denna fråga som företrädarna i bostadsutskottet för centerpartiet, folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna.

Det i propositionen förordade bidraget om högst 15 % av investeringskostnaderna bör sålunda kunna utgå till alla slags värmepumpar oavsett teknisk lösning. De begränsningar som förordas i propositionen skulle kunna leda till att installation och användning av olika typer av värmepumpar inte kommer att förverkligas i önskvärd omfattning. Utskottet finner också skäl att ifrågasätta propositionens reservationslösa påstående om frånluftsvärmepumparnas lönsamhet. Någon ytterligare medelstilldelning utöver den som föreslås i propositionen anser utskottet inte nu vara erforderlig för detta ändamål. Utskottet föreslår att riksdagen ansluter sig till vad utskottet här har anfört. Motion 1983/84:176 (s) och ifrågavarande delar av motionerna

1983/84:177 (vpk) och 1983/84:183 (fp) tillstyrks sålunda, medan motsvarande del av motion 1983/84:184 (m) avstyrks.

dels att utskottet under 10 bort hemställa

10. beträffande *värmepumpar*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1983/84:176, motion 1983/84:177 yrkande 1 a och motion 1983/84:183 yrkande 1 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning.

14. Stöd till solvärmeanläggningar (mom. 11)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 16 med "Utskottet tillstyrker" och slutar på s. 17 med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker propositionen såvitt gäller stöd till solvärmeanläggningar. Därmed tillgodoses önskemålet i motion 1983/84:184 (m) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 11 bort hemställa

11. beträffande *stöd till solvärmeanläggningar*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del.

15. Främjande av användning av solenergi (mom. 12)

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Som utskottet" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att en djärv framtidssatsning på solenergi inriktad på att användningen av denna energikälla med svensk teknik och svensk produktion skall främjas kan ge Sverige ett försprång i kunskap och produktionsteknik. Detta bidrar till en stärkt ekonomi och ger ökad sysselsättning. Med dagens teknik är det möjligt att genomföra många och lönsamma investeringar i värmepumpsteknik, låga driftstemperaturer och energihushållning. Detta främjar bl. a. en satsning på billig solenergi och bör därför prioriteras framför satsning på koleldning.

Energipolitiken bör således inriktas på skyndsam vidareutveckling av billig solenergi med hjälp av svensk teknik och produktion. Vad här har anförts föreslår utskottet att riksdagen ansluter sig till genom ett uttalande till regeringen. Utskottet tillstyrker sålunda motion 1983/84:185 (c) i här behandlad del.

dels att utskottet under 12 bort hemställa

12. beträffande *främjande av användning av solenergi*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

16. Villkor för stöd till fjärrvärmeanläggningar (mom. 13)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "för fjärrvärmenät" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion 1983/84:185 (c) framförda uppfattningen att stödet till utbyggnad av fjärrvärmenät bör förses med villkoret att ifrågavarande anläggning skall ges en sådan utformning att den kan få en samordnande funktion och öka möjligheterna att välja mellan olika energislag och produktionssätt. En målsättning vid fjärrvärmeutbyggnaden bör enligt utskottets uppfattning vara att handlingsfriheten och möjligheterna att använda billig miljövänlig energi skall öka. Tillkommande fjärrvärmeanläggningar måste därför från början ges en sådan utformning att de passar för utnyttjande av alternativa energikällor. Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen genom ett uttalande ge regeringen till känna som sin mening. Utskottet tillstyrker alltså motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 13 bort hemställa

13. beträffande *villkor för stöd till fjärrvärmeanläggningar*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

17. Anslutningsbidrag för fjärrvärmenät (mom. 14)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser inte att det nuvarande stödsystemet skall utökas med ytterligare ett stöd i form av anslutningsbidrag för fjärrvärme. Propositionen avstyrks alltså i denna del. Utskottet tillstyrker motion 1983/84:184 (m) i

ifrågavarande del. I viss mån tillgodoses härmed också motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 14 bort hemställa

14. beträffande *anslutningsbidrag för fjärrvärmenät*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del och med anledning av motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del.

18. Anslutningsbidrag för fjärrvärmenät (mom. 14)
(under förutsättning av avslag på reservation 16)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Eftersom utskottet inte har ställt sig bakom det krav på riktlinjer för utbyggnad av fjärrvärmenät som framförs i motion 1983/84:185 (c) anser utskottet att något stöd för sådan utbyggnad inte bör utgå. Propositionen avstyrks alltså i här behandlad del.

dels att utskottet under 14 bort hemställa

14. beträffande *anslutningsbidrag för fjärrvärmenät*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del och med anledning av motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del.

19. Spillvärme, små vattenkraftverk, elvärme, m. m. (mom. 15)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 18 med "De föreslagna" och slutar på s. 19 med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker samtliga de delar av regeringens förslag till riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning som inte har behandlats tidigare i detta betänkande. Härvid hänvisar utskottet till vad som har anförts i ämnet i motion 1983/84:184 (m).

dels att utskottet under 15 bort hemställa

15. beträffande *spillvärme, små vattenkraftverk, elvärme, m. m.*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del.

20. Investeringar i torveldade anläggningar (mom. 16)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Den av" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet räknar med att den påbörjade torvsatsningen skall kunna fullföljas utan några ytterligare riktlinjer och stöd. Propositionen avstyrks alltså i denna del, liksom också motion 1983/84:185 (c).

dels att utskottet under 16 bort hemställa

16. beträffande *investeringar i torveldade anläggningar*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 8 i ifrågavarande del.

21. Investeringar i torveldade anläggningar (mom. 16)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Den av" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Såsom föreslås i motion 1983/84:185 (c) bör stödet till torveldade anläggningar vidgas till att gälla alla större anläggningar eldade med inhemska bränslen och därvid utgå enligt samma regler som i propositionen föreslås gälla för investeringar inom ramen för 1984 års investeringsprogram. Detta innebär att bidrag med högst 15 % av investeringskostnaden bör kunna utgå till alla anläggningar som inte ryms inom ramen för år 1982 anvisade medel och är avsedda för eldning med inhemska bränslen. Utskottet tillstyrker alltså motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del och avstyrker propositionen liksom motion 1983/84:184 (m) i motsvarande delar.

dels att utskottet under 16 bort hemställa

16. beträffande *investeringar i torveldade anläggningar*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 8 i ifrågavarande del och med avslag på proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för åtgärder för att öka investeringarna i energiutrustning.

22. Utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m. (mom. 17)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "från utskottet" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till den principiella ståndpunkt som kommer till uttryck i motion 1983/84:184 (m) avstyrker utskottet propositionen i här aktuell del. Också övriga delar av de nu behandlade riktlinjerna för 1983 års investeringsprogram avstyrks.

dels att utskottet under 17 bort hemställa

17. beträffande *utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m.*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del.

23. Utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m. (mom. 17)
(under förutsättning av avslag på reservation 16)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "från utskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående inte ställt sig bakom de krav på riktlinjer för fjärrvärmeutbyggnaden som förordas i motion 1983/84:185 (c) och kan inte heller biträda regeringens förslag om stöd till en sådan utbyggnad. I övrigt har utskottet inget att erinra mot vad som anförs i denna del av propositionen.

dels att utskottet under 17 bort hemställa

17. beträffande *utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m.*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del och med anledning av motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 6 i ifrågavarande del.

24. Utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m. (mom. 17)

(under förutsättning av bifall till reservation 16)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "från utskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att uppföljningen av investeringsprogrammet på fjärrvärmeområdet bör ske genom ett generellt investeringsstöd om 10 % av investeringskostnaderna för distributionsanläggningar för fjärrvärme som beställs under år 1984. En förutsättning för stödet skall vara att de tidigare angivna villkoren för fjärrvärmeutbyggnad är uppfyllda. Utskottet tillstyrker sålunda motion 1983/84:185 (c) i här aktuell del. I övrigt har utskottet inget att erinra mot vad som anförs i denna del av propositionen.

dels att utskottet under 17 bort hemställa

17. beträffande *utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m.*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 7 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del godkänner av utskottet angivna riktlinjer för att öka investeringarna i energiutrustning.

25. Medel för upphandling inom energiområdet (mom. 21)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 23 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Moderata samlingspartiet avstyrkte i slutet av förra året införande av samtliga de stöd som här är i fråga. I konsekvens därmed avstyrker utskottet också regeringens förslag om användning av ifrågavarande anslag. Av detta följer att utskottet inte heller ställer sig bakom det nu behandlade yrkandet i motion 1983/84:185 (c).

dels att utskottet under 21 bort hemställa

21. beträffande *medel för upphandling inom energiområdet*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 8 i ifrågavarande del och motion 1983/84:185 yrkande 10.

26. Medel för upphandling inom energiområdet (mom. 21)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 23 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets bedömning är det även med förlängning av energiupphandlingsdelegationens verksamhet svårt att effektivt kunna utnyttja de medel som regeringen vill anvisa för ändamålet. Utskottet föreslår att 150 milj. kr. avsätts och utnyttjas för delegationens kvarvarande verksamhet. Det överskott som uppstår inom detta anslag bör utnyttjas vid en samlad bedömning av medelsbehovet för oljeersättnings- och investeringsprogrammen inom energiområdet. Utskottet tillstyrker alltså motion 1983/84:185 (c) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 21 bort hemställa

21. beträffande *medel för upphandling inom energiområdet*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:185 yrkande 10 och med avslag på proposition 1983/84:62 moment 8 i ifrågavarande del och motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del
a) uttalar att högst 150 000 000 kr. av de medel som på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under fjortonde huvudtiteln har anvisats på reservationsanslaget Stöd till åtgärder i samband med upphandling inom energiområdet får användas för upphandling på energiområdet under år 1984,
b) medger att återstående medel som redovisas för detta ändamål får användas enligt av utskottet angivna riktlinjer.

27. Finansiering av stöd genom höjd oljeavgift (mom. 22)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker den föreslagna höjningen av oljeavgiften. Enligt utskottets uppfattning föreligger inte behov av en så kraftig ytterligare beskattning av energi. Avgiftsformen som sådan bör vidare avvecklas av principiella skäl. Eventuell erforderlig finansiering av projekt som f. n. tillgodoses på detta sätt bör fortsättningsvis ske genom specifika anslag över statsbudgeten. Av det sagda framgår att utskottet också avstyrker regeringens förslag till disposition av ifrågavarande medel. Utskottet tillstyrker motion 1983/84:184 (m) och avstyrker motion 1983/84:177 (vpk), båda i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 22 bort hemställa

22. beträffande *finansiering av stöd genom höjd oljeavgift*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkandena 1 och 2, båda i ifrågavarande del, avslår proposition 1983/84:62 moment 1 i ifrågavarande del, moment 15 och moment 17 i ifrågavarande del och motion 1983/84:177 yrkande 1 b.

28. Finansiering av stöd genom höjd oljeavgift (mom. 22)

Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Vänsterpartiet kommunisterna har i andra sammanhang avstyrkt förslag till särskilda avgifter för olja avsedda för oljeprospektering och energiforskning. Skälet till detta har varit att prospektörerna, enligt partiets uppfattning, inte behöver subventioneras. Inte heller bör, har det anförts från samma parti, medel för forskning inom energiområdet öronmärkas och tas ut genom särskilda avgifter på olja eller andra energikällor. Utskottet är av samma uppfattning som den här återgivna. Detta innebär i föreliggande fall att utskottet tillstyrker en höjning av avgiften på olja med 4 kr. per kubikmeter, motsvarande vad som beräknas tillföras oljeersättningsfonden. Vidare tillstyrker utskottet en höjning med 4 kr. per kubikmeter olja för åtgärder mot försurning. Sammanlagt innebär detta att avgiften bör höjas med 8 kr. per kubikmeter olja. Utskottet framlägger ett lagförslag som har utformats i enlighet med vad nu sagts om storleken på höjningen avseende olja. Såvitt här är i fråga tillstyrks alltså motion 1983/84:177 (vpk). Motion 1983/84:184 (m) avstyrks i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 22 bort hemställa

22. beträffande *finansiering av stöd genom höjd oljeavgift*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:62 moment 15, med anledning av proposition 1983/84:62 momenten 1 och 17, båda i ifrågavarande del, med bifall till motion 1983/84:177 yrkande 1 b och med avslag på motion 1983/84:184 yrkandena 1 och 2, båda i ifrågavarande del
a) antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter i vad avser 1 § 2 med lydelse enligt *alternativt förslag* i det följande:

Regeringens förslag	*Alternativt förslag*
1 §	
Särskild avgift erläggs, i den mån skatteplikt föreligger enligt lagen (1957:262) om allmän energiskatt,	Särskild avgift erläggs i den mån skatteplikt föreligger enligt lagen (1957:262) om allmän energiskatt,

Regeringens förslag	*Alternativt förslag*
enligt denna lag för	enligt denna lag för
1. bensin, dock inte motoralkoholer, med sex öre per liter,	1. bensin, dock inte motoralkoholer, med sex öre per liter,
2. motorbrännolja och eldningsolja med *etthundraarton* kronor per kubikmeter,	2. motorbrännolja och eldningsolja med *etthundrasexton* kronor per kubikmeter,
3. kolbränslen med tio kronor per ton.	3. kolbränslen med tio kronor per ton.

b) medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna höjningen av den särskilda avgiften på olja som skall avsättas för åtgärder mot försurning fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1435 Särskild avgift för åtgärder mot försurning,

c) medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna höjningen av den särskilda avgiften på olja (exkl. åtgärder mot försurning) fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. samt disponeras i enlighet med vad utskottet har angivit.

29. Finansiering av stöd genom avgift på bensin (mom. 23)

Per Westerberg (m), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Nic Grönvall (m), Per-Ola Eriksson (c), Hugo Bergdahl (fp) och Ulla Voss-Schrader (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Det har enligt utskottets uppfattning inte i propositionen framförts några övertygande skäl för att det nu bör införas en särskild avgift för bensin. F. n. finns det för bensin inget ekonomiskt rimligt substitut på samma sätt som för eldningsolja. Utskottet vill i likhet med vad som har anförts i avvikande meningar till skatteutskottets yttrande påpeka att en avgift på bensin nyligen har avskaffats. Det tyder enligt näringsutskottets uppfattning på dålig planering och framförhållning om riksdagen så kort tid efter dess avskaffande ånyo inför en dylik avgift. Utskottet avstyrker alltså propositionen i denna del. I den föreslagna lagen bör därför 1 § 1 utgå. Därmed tillgodoses ifrågavarande önskemål i motionerna 1983/84:184 (m), 1983/84:185 (c) och 1983/84:183 (fp).

dels att utskottet under 23 bort hemställa

23. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på bensin*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:183 yrkande 2, motion 1983/84:184 yrkande 1 och motion 1983/84:185 yrkande 11, alla i ifrågavarande del, avslår det i proposition

1983/84:62 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild avgift för oljeprodukter såvitt gäller 1 § 1, varvid 2 och 3 i stället numreras 1 och 2.

30. Fördelning av inkomster från bensinavgift (mom. 24)
(under förutsättning av bifall till reservation 29)

Per Westerberg (m), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Nic Grönvall (m), Per-Ola Eriksson (c), Hugo Bergdahl (fp) och Ulla Voss-Schrader (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "De inkomster" och slutar med "ifrågavarande motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Eftersom utskottet avstyrker den föreslagna avgiftshöjningen avstyrker utskottet också regeringens förslag om hur ifrågavarande medel skall disponeras.

dels att utskottet under 24 bort hemställa

24. beträffande *fördelning av inkomster från bensinavgift*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:183 yrkande 2, motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkande 11, alla i ifrågavarande del, avslår proposition 1983/84:62 moment 17 i ifrågavarande del och motion 1983/84:177 yrkande 1 c.

31. Fördelning av inkomster från bensinavgift (mom. 24)

Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "De inkomster" och slutar med "ifrågavarande motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som föreslås i motion 1983/84:177 (vpk) anser utskottet att de inkomster som motsvaras av avgiften för bensin skall fördelas med 3 öre per liter bensin till oljeersättningsfonden och 3 öre per liter bensin till åtgärder mot försurning. Utskottet är medvetet om att även en så blygsam höjning av bensinpriset som det här är fråga om får konsekvenser för människor i glesbygden. För framtiden bör det övervägas huruvida sådana områden skall kompenseras för ett ständigt stigande bensinpris genom differentierade fordonsskatter eller liknande åtgärder.

dels att utskottet under 24 bort hemställa

24. beträffande *fördelning av inkomster från bensinavgift*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 moment 17 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1983/84:177 yrkande 1 c och med avslag på motion 1983/84:183 yrkande 2, motion 1983/84:184 yrkande 2 och motion 1983/84:185 yrkande 11, alla i ifrågavarande del, medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna avgiften på bensin fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad utskottet har angivit.

32. Finansiering av stöd genom avgift på kol (mom. 25)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Det är" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

I enlighet med vad som begärs i motion 1983/84:184 (m) anser utskottet att riksdagen bör avstyrka regeringens förslag om införande av en särskild avgift även för kol. Det i propositionen angivna lagförslaget bör alltså modifieras med hänsyn härtill. Detta innebär att 1 § 3 utgår. Utskottet tillstyrker alltså motion 1983/84:184 (m) i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 25 bort hemställa

25. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på kol*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 1 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 1 i övrigt.

33. Fördelning av inkomster från kolavgift (mom. 26)
(*under förutsättning av bifall till reservation 32*)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 27 med "De inkomster" och slutar på s. 28 med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Eftersom utskottet avstyrker den föreslagna avgiften på kol äger förslaget i propositionen och i motion 1983/84:177 (vpk) om disposition av ifrågavarande medel inte relevans. Alltså avstyrker utskottet de berörda delarna av propositionen och det nämnda motionsyrkandet.

dels att utskottet under 26 bort hemställa

26. beträffande *fördelning av inkomster från kolavgift*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 17 i ifrågavarande del och motion 1983/84:177 yrkande 1 d.

34. Fördelning av inkomster från kolavgift (mom. 26)

Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 27 med "De inkomster" och slutar på s. 28 med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

I överensstämmelse med vad som påyrkas i motion 1983/84:177 (vpk) föreslår utskottet att de inkomster som svarar mot avgiften för kol oavkortat skall gå till åtgärder mot försurningen. Utskottet tillstyrker sålunda motion 1983/84:177 (vpk) i här behandlad del.

dels att utskottet under 26 bort hemställa

26. beträffande *fördelning av inkomster från kolavgift*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 moment 17 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1983/84:177 yrkande 1 d och med avslag på motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna avgiften på kolbränslen fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad utskottet har angivit.

35. Finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m. (mom. 27)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 28 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag till lag om särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk bör enligt utskottets uppfattning avslås av riksdagen. Det finns inte skäl att införa den av regeringen föreslagna avgiften. Däremot har starka såväl sakliga som principiella skäl mot en pålaga av detta slag anförts i motion 1983/84:184 (m). Propositionen avstyrks alltså i denna del liksom också förslaget om hur inkomster från den föreslagna avgiften skulle disponeras.

dels att utskottet under 27 bort hemställa

27. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkandena 1 och 2, båda i ifrågavarande del, avslår proposition 1983/84:62 moment 2 och moment 17 i ifrågavarande del samt motion 1983/84:177 yrkande 1 e.

36. Finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m. (mom. 27)

Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 28 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet hälsar med tillfredsställelse att regeringen nu föreslår en särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk. Tillsammans med den tidigare beslutade avgiften på elektrisk kraft från äldre vattenkraftverk kommer den nu föreslagna avgiften på elektrisk kraft från kärnkraftverk att medverka till en mera rättvisande prisnivå på elektrisk kraft jämfört med andra energislag. Utskottet anser emellertid att den av regeringen föreslagna avgiften är för liten. Det försiggår fortfarande en subventionering av driften i de svenska kärnkraftverken. Utskottet föreslår att elektrisk kraft producerad i kärnkraftverk skall beläggas med en avgift på 0,5 öre per kWh. Utskottet framlägger ett lagförslag som har utformats i enlighet med vad här har anförts om avgiftens storlek. Såsom föreslås i motion 1983/84:177 (vpk) anser utskottet att de inkomster som svarar mot den av utskottet föreslagna avgiften på elektrisk kraft producerad i kärnkraftverk skall tillföras oljeersättningsfonden. Utskottet föreslår alltså en avvikelse från propositionen i ifrågavarande del och avstyrker motion 1983/84:184 (m) i motsvarande del. Sålunda tillstyrker utskottet nu behandlad del av motion 1983/84:177 (vpk).

dels att utskottet under 27 bort hemställa

27. beträffande *finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m.*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:62 moment 2 och moment 17 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1983/84:177 yrkande 1 e och med avslag på motion 1983/84:184 yrkandena 1 och 2, båda i ifrågavarande del,

a) antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om särskild avgift för elektrisk kraft från kärnkraftverk med ändrad lydelse av 5 § enligt *alternativt förslag* i det följande:

Regeringens förslag	*Alternativt förslag*
5 §	
Avgiften utgår med *0,2* öre per kilowattimme.	Avgiften utgår med *0,5* öre per kilowattimme.

b) medger att de inkomster som svarar mot den föreslagna avgiften på elektrisk kraft från kärnkraftverk fr. o. m. den 1 januari 1984 redovisas under inkomsttiteln 1431 Särskild avgift för oljeprodukter, m. m. och disponeras i enlighet med vad utskottet har angivit.

37. Avgift på naturgas (mom. 28)

Oswald Söderqvist (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 28 som börjar med "Näringsutskottet anser" och slutar med "motion 1983/84:177 (vpk)" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion 1983/84:177 (vpk) anser utskottet att användning av naturgas i energisystemet medför stora fördelar. Naturgasen är överlägsen både olja och kol i de flesta avseenden. Det finns därför enligt utskottets uppfattning välgrundad anledning att inte belasta naturgas med särskilda avgifter såsom för olja och kol, vilka har välkända och dokumenterade nackdelar på många områden. Riksdagen bör mot denna bakgrund uttala att någon särskild avgift på naturgas inte bör komma i fråga ens på längre sikt.

dels att utskottet under 28 bort hemställa

28. beträffande *avgift på naturgas*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:177 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

38. Vissa inkomster från nuvarande avgifter (mom. 31)

Per Westerberg, Per-Richard Molén, Nic Grönvall och Ulla Voss-Schrader (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 29 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "1983/84:184 (m) avstyrks" bort ha följande lydelse:

I linje med vad som anförs i motion 1983/84:184 (m) avstyrker utskottet propositionen i nu aktuell del. Motion 1983/84:184 (m) tillstyrks i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 31 bort hemställa

31. beträffande *vissa inkomster från nuvarande avgifter*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:184 yrkande 2 i ifrågavarande del avslår proposition 1983/84:62 moment 16.

Särskilda yttranden

1. Inhemska bränslen (mom. 8)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anför:

Även om den nedre effektgränsen såsom utskottet har föreslagit reduceras från 1 MW till 0,5 MW kommer ett stort antal småföretag att undantas från möjligheten att få del av stödet. Detta är djupt beklagligt, men vi har – sedan utskottsmajoriteten avvisat vårt förslag att beslutsrätten för mindre anläggningar skall decentraliseras till de regionala utvecklingsfonderna och lantbruksnämnderna – haft att acceptera det faktum att en centraliserad beslutsfunktion inte förmår att tillgodose småföretagens rättmätiga krav att de skall få samma möjligheter som större företag.

2. Villkor för stöd till fjärrvärme (mom. 13)

Oswald Söderqvist (vpk) anför:

Det finns i detta sammanhang anledning att varna för en ohämmad utbyggnad av stora fjärrvärmesystem. Betydelsen av småskaliga flexibla värmesystem bör uppmärksammas mer än vad som görs i propositionen. Sådana system kan ha lägre driftstemperaturer än de större, vilket gynnar införande av solvärme, värmepumpar och lokal spillvärme. Vidare möjliggör de småskaliga systemen användning av flera sorters bränslen, bl. a. gas, som kan komma att bli en viktig värmekälla i vissa områden i Sverige i framtiden. Utskottsmajoriteten betonar värdet av att nya fjärrvärmeanläggningar görs flexibla för att möta kommande behov. Vänsterpartiet kommunisterna kommer att noga följa utvecklingen på detta område och verka för en utbyggnad av småskaliga flexibla värmesystem.

Skatteutskottets yttrande

Bilaga 1

1983/84:4 y

över förslag om höjning av den särskilda oljeavgiften m. m. (prop. 1983/84:62)

Till näringsutskottet

Sedan näringsutskottet berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1983/84:62 om fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m. samt för investeringar inom energiområdet i vad avser lagförslagen och följdmotioner får skatteutskottet anföra följande.

I propositionen föreslås en höjning av den nu gällande avgiften för oljeprodukter med 10 kr. per kubikmeter, varav 4 kr. är avsedda för oljeersättningsfonden, 2 kr. för energiforskningsfonden och 4 kr. för åtgärder mot försurning. Vidare föreslås att avgiften skall omfatta även bensin och kol och att en ny avgift skall införas för elektricitet från kärnkraftverk. Avgiften på bensin, som föreslås utgå med 6 öre per liter, är avsedd att fördelas så att 1 öre tillförs oljeersättningsfonden, 2 öre oljeprospekteringsfonden och 3 öre energiforskningsfonden. Avgiften på kol – 10 kr per ton – och elektricitet från kärnkraftverk – 0,2 öre per kWh – föreslås i sin helhet tillfalla energiforskningsfonden.

Syftet är att återställa inflödet av pengar till fonderna och till åtgärderna mot försurning och att finansiera kostnaderna för investeringsprogrammet för år 1984.

För att förbättra överblicken över systemet förordar energiministern att behållningen av fonderna tillförs en inkomsttitel på statsbudgeten benämnd Särskild avgift på oljeprodukter, m. m. Förslaget innebär dessutom en fullständig samordning av avdragsreglerna i lagen om särskild avgift för oljeprodukter – som i fortsättningen skall benämnas lagen om särskild avgift för oljeprodukter och kol – och motsvarande bestämmelser i energiskattelagen. Avgiften på elektricitet från kärnkraftverk föreslås bli reglerad i en särskild lag, som utformats efter förebild av lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft.

Samtliga borgerliga partier – m i motion 184 av Erik Hovhammar m. fl., fp i motion 183 av Ingemar Eliasson och Kjell Johansson och c i motion 185 av Tage Sundkvist m. fl. – har kritiserat propositionen för avsaknaden av en redovisning av medelsbehovet och en beräkning av den förväntade inkomstökningen. C och fp accepterar i och för sig att de berörda ändamålen finansieras med avgifter, medan m anser att avgiften bör avskaffas och att projekten framdeles bör finansieras genom specifika anslag över statsbudgeten.

Vad gäller avgiftsbeläggningen av de olika energislagen motsätter sig alla de borgerliga partierna att en avgift införs för bensin. I motion 177 av Lars

Werner m. fl. (vpk) accepteras avgiften på bensin men motionärerna yrkar att inkomsterna av den skall fördelas på ett annat sätt än som föreslagits i propositionen.

Erik Hovhammar m. fl. (m) yrkar i motion 184 även avslag på avgiftshöjningen för olja och på de nya avgifterna för kol och elektricitet från kärnkraftverk. Vpk yrkar att höjningen för olja skall begränsas till 8 kr. per kubikmeter och fördelas annorlunda än som föreslagits i propositionen. Beträffande kol accepterar vpk avgiften men anser att också den skall användas på ett annat sätt än enligt förslaget i propositionen. När det gäller elektricitet från kärnkraftverk yrkar vpk en högre avgift, nämligen 0,5 öre per kWh och en annan användning än enligt propositionen. Slutligen har vpk begärt ett uttalande av riksdagen att någon avgift på naturgas inte bör komma i fråga ens på längre sikt.

Utskottet vill inledningsvis erinra om sitt uttalande i samband med ett tidigare förslag till höjning av den särskilda oljeavgiften (SkU 1982/83:3 y). I yttrandet uttalade utskottet bl. a. följande.

Skatteutskottet vill först konstatera att tre olika utskott har behandlat frågor rörande den särskilda oljeavgiften under 1982. Tidigare under detta år har näringsutskottet, skatteutskottet och försvarsutskottet behandlat olika ändringar av denna avgift i yttranden eller betänkanden. Detta förhållande i förening med de principiella invändningar som förs fram i motion 99 understryker behovet av en sådan klarare gränsdragning mellan utskottens kompetensområden i fråga om skatter och avgifter som utskottet förordat i annat sammanhang.

Beträffande den aktuella avgiftshöjningen är det uppenbart att näringsutskottets prövning av frågan om särskilt stöd till torveldade anläggningar är beroende av möjligheten att fiansiera ett sådant stöd. Av propositionen framgår att oljeersättningsfonden skall tillföras ett engångsbelopp på 200 milj. kr. genom att den särskilda oljeavgiften höjs med 13 kr. per kubikmeter. Däremot framgår det inte att någon sänkning av avgiften skall äga rum när fonden väl fått sina medel. Skatteutskottet finner det högst sannolikt att det senare kan uppstå andra medelsbehov på energisektorn som kan behöva tillgodoses genom den nu föreslagna avgiftshöjningen.

Utskottet vill emellertid mot bakgrund av de ovan angivna konsekvenserna ifrågasätta om inte systemet med avgiftsfinansierade fonder på längre sikt bör ersättas med generella skatter och anslag över budgeten. Såväl möjligheterna till överblick över statens finansieringsmetoder som riksdagens utgiftskontroll skulle enligt skatteutskottets mening vinna på en sådan åtgärd.

Mot bakgrund av detta yttrande anser skatteutskottet att den föreslagna samordningen med energiskattelagen är en positiv åtgärd. Även den aviserade redovisningen i statsbudgeten av behållningen på fonderna finner utskottet vara ett steg i rätt riktning. Beträffande förslaget om en höjning av avgiften på nu avgiftsbelagda produkter och en utbyggnad av avgiften till att avse nya produkter vill utskottet, nu liksom tidigare, stryka under behovet av en klarare gränsdragning mellan skatter och avgifter och framhalla att

specialdestinering av skatter bör undvikas. Utskottet vill emellertid f. n. inte motsätta sig att de angivna ändamålen avgiftsfinansieras på sätt som föreslagits. Om näringsutskottet anser att medel bör tillskjutas för dessa ändamål i den omfattning som begärs, bör näringsutskottet enligt utskottet även tillstyrka att avgiften höjs och byggs ut i enlighet med energiministerns förslag. Näringsutskottet bör således i så fall, enligt skatteutskottets mening, tillstyrka propositionen och avstyrka såväl de borgerliga partiernas avslagsyrkanden som vpk:s yrkanden om andra avgiftsnivåer än de som föreslagits i propositionen.

I propositionen uttalar energiministern som sin mening att en avgift på sikt bör införas även på naturgas. Avsikten är dock inte att riksdagen nu skall ta ställning till denna fråga. Utskottet finner inte heller skäl till ett ställningstagande i detta sammanhang, och vpk:s yrkande på denna punkt bör således enligt utskottet inte föranleda någon åtgärd.

Göran Riegnell m. fl. (m) har i motion 1195 från föregående riksmöte, vilken hänvisats till skatteutskottet, yrkat att riksdagen skall ge till känna att avgift inte skall utgå för olja som används i fartyg i växeltrafik. Motionen, som torde vara tillgodosedd genom förslaget i propositionen om en samordning av avdragsreglerna med energiskattelagens bestämmelser, bör enligt utskottet behandlas i anslutning till propositionen. Utskottet överlämnar därför motionen till näringsutskottet.

Stockholm den 1 december 1983

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Valter Kristenson (s), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s)*, Karl Björzén (m)*, Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s) och Ewy Möller (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Avvikande meningar

1. Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. [58] med "Mot bakgrund" och slutar på s. [59] med "i propositionen" bort ha följande lydelse.

Av utskottets yttrande 1982 framgår att systemet med avgiftsfinansierade fonder bör ersättas med generella skatter och anslag över budgeten. Denna ståndpunkt hävdades ännu mera bestämt av m:s ledamöter i utskottet i en

avvikande mening till yttrandet. Redan av denna anledning anser utskottet att förslaget om en höjning och utbyggnad av avgiften bör avslås.

Därtill kommer det anmärkningsvärda förhållande som påpekats i motion 184, att det i propositionen inte redovisas någon beräkning av de intäktsökningar som kan följa av avgiftsökningarna. Även medelsbehovet är mycket bristfälligt redovisat. En grov överslagsberäkning ger vid handen att avgiftshöjningarna torde inbringa uppskattningsvis 450 milj. kr. per år. Det föreligger enligt utskottets uppfattning inte något behov av en så kraftig, ytterligare beskattning av energi.

Vad särskilt gäller den föreslagna avgiften för bensin vill utskottet erinra om att avgift utgick även för bensin fram till den 1 juli 1982 då den avskaffades i samband med att bensinskatten höjdes med motsvarande belopp. Att återinföra avgiften för bensin så kort tid efter dess avskaffande tyder på dålig planering. Då det som nämnts inte heller visats att avgiften svarar mot något utgiftsbehov kan utskottet inte frigöra sig från misstanken att regeringens avsikt är att något kompensera den uteblivna skattehöjningen på bensin det senaste halvårsskiftet.

På grund av det sagda finner utskottet att näringsutskottet bör avstyrka propositionen och motion 177 i fråga om avgifterna och tillstyrka motion 184 i motsvarande delar och motionerna 183 och 185 såvitt avser avgiftsbeläggning av bensin.

2. Stig Josefson (c), Ingemar Hallenius (c) och Kjell Johansson (fp) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. [58] med "Mot bakgrund" och slutar på s. [59] med "i propositionen" bort ha följande lydelse.

Utskottet anser det riktigt att de berörda fonderna, liksom åtgärderna mot försurning, finansieras genom avgifter. Avsaknaden i propositionen av en redovisning av medelsbehovet och en inkomstberäkning av avgiftshöjningarna gör det emellertid svårt att ta ställning till om de föreslagna avgiftsnivåerna är motiverade. Mycket tyder på att de leder till en överfinansiering. Enligt utskottets uppfattning finns varken energipolitiska eller statsfinansiella skäl för den föreslagna avgiftspålagan på bensin, som kommer att medföra en prishöjning som framför allt drabbar boende i orter och regioner där inga rimliga kollektiva resmöjligheter finns.

Vidare vill utskottet erinra om att avgift utgick även för bensin fram till den 1 juli 1982 då den avskaffades i samband med att bensinskatten höjdes med motsvarande belopp. Att återinföra avgiften för bensin så kort tid efter dess avskaffande tyder på dålig planering. Då det som nämnts inte heller visats att avgiften svarar mot något utgiftsbehov kan utskottet inte frigöra sig från misstanken att regeringens avsikt är att något kompensera den uteblivna skattehöjningen på bensin det senaste halvårsskiftet.

På grund av det sagda finner utskottet att näringsutskottet bör, såvitt avser en avgiftsbeläggning av bensin, tillstyrka motionerna 183, 184 och 185 och

avstyrka propositionen. Beträffande avgifterna i övrigt vill utskottet inte motsätta sig att näringsutskottet – om de ifrågavarande utgiftsbehoven befinns motiverade – tillstyrker propositionen och avstyrker motion 184 och yrkandena i motion 177 om andra avgiftsnivåer än som föreslagits i propositionen.

Bostadsutskottets yttrande 1983/84:1 y

Bilaga 2

om vissa investeringar inom energiområdet m. m. (prop. 1983/84:62)

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat bereda bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1983/84:62 om fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja. m. m. samt för investeringar inom energiområdet jämte eventuella motioner.

Svenska värmepumpföreningen och Elektro Standard AB har i skilda skrivelser till bostadsutskottet lämnat synpunkter på frågan om stöd till värmepumpar.

Bostadsutskottet avger följande yttrande.

Utskottet behandlar vad i propositionen och i vissa motioner föreslagits om ett investeringsprogram inom energiområdet för år 1984 såvitt programmet rör energitillförselåtgärder i bostadshus.

Efter att ha redogjort för gällande stödsystem och erinrat om regeringens förslag i proposition 1983/84:40 om finansiellt stöd till tillförselåtgärder i befintliga hyresrätts- och bostadsrättshus anför statsrådet Dahl att det därutöver bör vara möjligt att lämna stöd i form av särskilda bidrag, bl. a. till vissa energitillförselåtgärder i bostadshus. Den rådande konjunktur- och sysselsättningssituationen anses göra det motiverat att genomföra ett investeringsprogram under år 1984. Såvitt stödsystemet rör tillförselåtgärder för vilka bostadslån kan utgå föreslås i propositionen följande.

För att stimulera till ökade investeringar i *värmepumpar* förordas ett bidrag till värmepumpar. Bidragets storlek bör vara högst 15 %. Det bör dock inte utgå till anläggningar som utnyttjar avluft i småhus eller flerbostadshus då sådana värmepumpar f. n. anges vara så lönsamma att ytterligare stimulanser anses obehövliga. Ej heller bör bidrag kunna lämnas i fastigheter inom fjärrvärme- och naturgasförsörjda områden. Skälet för detta är att för en byggnad stöd i princip inte skall kunna erhållas för flera tillförselsystem.

Beträffande stöd till *solvärmeanläggningar* förordas ett bidrag om högst 50 % till solvärmeanläggningar i system med en energianvändning som är mindre än 3 GWh per år.

Anläggningar för *elvärme* (elpatroner, elkassetter och elpumpar) är enligt uppgift i propositionen mycket fördelaktiga att installera. Något stöd till vad i propositionen benämnts som normala anläggningar föreslås därför inte. Däremot föreslås att bidrag om högst 15 % skall kunna utgå för elvärmeanläggningar som installeras i oljeeldade pannor i flerbostadshus och gruppcentraler i områden som enligt fastlagda planer skall försörjas med ett storskaligt energisystem. Ett villkor för stöd är att installationen skall göras

tidsbegränsad i avvaktan på anslutning till fjärrvärme eller naturgas.

Beträffande anslutning till *fjärrvärme* föreslås ett bidrag för under år 1984 tillkommande effekt.

I propositionen beräknas behovet av medel för stöd i form av direkta bidrag till byggnadsanknutna tillförselsystem under år 1984 till 100 milj. kr.

Vad i propositionen förordats om stöd till solvärmeanläggningar, elvärme och fjärrvärme har inte mött invändningar i motioner i annan mån än att i motion 185 (c) den uppfattningen framförs att stöd till energitillförselåtgärder i bostäder bör bibehållas i nuvarande utformning och inte utformas såsom regeringen i annat sammanhang (prop. 1983/84:40 bil. 9) förordat, nämligen i form av riktade energibidrag. Denna senare fråga behandlas i bostadsutskottets betänkande BoU 1983/84:11. Vidare finns i motion 184 (m) ett yrkande om avslag på förslagen i den nu behandlade propositionen utom såvitt avser vad motionärerna betecknar som en budgetmässig omläggning.

Bostadsutskottet har ingen erinran mot vad i propositionen förordats om stöd till solvärmeanläggningar, elvärme och fjärrvärme och avstyrker däremot ställda motionsförslag.

Vad rör stöd till värmepumpar har som framgått ovan i propositionen sådant stöd föreslagits, dock att stöd till anläggningar som utnyttjar avluft i småhus och flerbostadshus inte skulle utgå. Inte heller skall stöd kunna lämnas för värmepumpar inom fjärrvärme- och naturgasförsörjda områden.

I motioner behandlas frågan om utformningen av stödet till värmepumpar. Sålunda anförs i motion 176 (s) att värmepumpar oavsett typ i stödhänseende bör behandlas lika. Motionärerna finner det inte rimligt att värmepumpar baserade på frånluft diskrimineras genom att de undantas från stöd. I motion 177 (vpk) yrkande 1 föreslås att stöd till installation av värmepumpar skall utgå utan restriktioner. Även i motion 183 (fp) anförs att skäl saknas att diskriminera någon viss teknisk lösning för värmepumpar. I motion 185 (c) slutligen förs fram den uppfattningen att stöd bl. a. till värmepumpar skall prioriteras så att användningen av importerad och miljöpåverkande energi minimeras.

Bostadsutskottet vill med anledning av vad i propositionen och motionerna föreslagits om stöd till värmepumpar anföra följande.

Utskottet delar den i propositionen framförda uppfattningen att det är lämpligt att genom stöd till värmepumpar stimulera till ökade investeringar. Det kan emellertid, såsom görs i vissa motioner, hävdas att stöd bör utgå till samtliga typer av värmepumpar eller att det är angeläget att värmepumpar i stödhänseende behandlas lika. Enligt vad utskottet erfarit skulle en utvidgning av stödsystemet enligt motionsförslagen innebära så stora anspråk på medel att det kan befaras att den eftersträvade stimulansen för andra typer av värmepumpar än frånluftsvärmepumpar delvis uteblir om inte det i propositionen föreslagna medelsbehovet ökas. Utskottet anser sig i nuvarande samhällsekonomiska situation inte kunna förorda en ökad medelstilldelning. Det kan i sammanhanget vara lämpligt erinra om att avsaknaden av stöd inte

innebär att frånluftsvärmepumpar inte kommer att kunna installeras. Bostadsutskottet förordar att näringsutskottet tillstyrker vad i propositionen nu förordats och avstyrker motionerna 176 (s), 177 (vpk) yrkande 1, 183 (fp) och 185 (c) de båda senare i motsvarande delar.

Utskottet förutsätter att vad i propositionen förordats om att bidrag inte skall lämnas i fastigheter inom fjärrvärme- och naturgasförsörjda områden ges en tillämpning så att värmepumpinstallationer inte försvåras inom områden för vilka endast finns föga preciserade planer; planer som kanske kommer att förverkligas först om flera år.

Slutligen vill utskottet stryka under att olika möjligheter tas till vara för att i rimlig grad förenkla och samordna den administrativa hanteringen av det stöd som föreslås i propositionen med det system avseende energisparstöd som avser bostadsdepartementets verksamhetsområde.

Vad i övrigt i propositionen förordats har inte givit bostadsutskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Stockholm den 1 december 1983

På bostadsutskottets vägnar
KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Knut Billing (m), Magnus Persson (s), Ivar Nordberg (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambraeus (c), Per Olof Håkansson (s), Lennart Nilsson (s), Margareta Gard (m), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk) och Margareta Palmqvist (s).

Avvikande meningar

1. Kjell A. Mattsson (c), Birgitta Hambraeus (c), Kerstin Ekman (fp) och Tore Claeson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. [63] börjar "Utskottet delar" och på s. [64] slutar "motsvarande delar" bort lyda:

Som anförs i motionerna är det väsentligt att värmepumpar oavsett typ behandlas lika. Den utformning av bidragssystemet som förordas i propositionen kan medföra att installation och användning av olika typer av värmepumpar inte kommer att förverkligas i önskvärd omfattning. Utskottet har inte kunnat finna entydiga belägg för vad som anförs i propositionen om att värmepumpar som utnyttjar avluft (frånluft) f. n. är så lönsamma att ytterligare stimulanser är obehövliga. Såvitt utskottet har sig bekant torde det inte vara motiverat att så reservationslöst som görs i propositionen hävda frånluftsvärmepumparnas goda lönsamhet i jämförelse med andra värmepumpanläggningar.

Vad nu anförts innebär enligt bostadsutskottets uppfattning att det i propositionen förordade bidraget om högst 15 % bör utgå oavsett typ av värmepump. En sådan vidgning av möjligheterna bör inte nu innebära en ökning av det i propositionen förordade medelsbehovet om 100 milj. kr.

Vad bostadsutskottet nu med anledning av proposition 62 och vissa motioner anfört bör näringsutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna.

2. Rolf Dahlberg, Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. [62] börjar "Utskottet behandlar" och på s. [64] slutar "särskilt uttalande" bort lyda:

I motion 184 (m) har yrkats avslag på samtliga de förslag som i propositionen kan anses beröra bostadsutskottets beredningsområde.

Bostadsutskottet föreslår näringsutskottet att tillstyrka motionen. Ett sådant ställningstagande innebär att vad i propositionen och i andra motioner föreslagits om utformning av vissa enskildheter bör avstyrkas av näringsutskottet. Ställningstagandet innebär också att den likabehandling av olika typer av värmepumpar som betonas bl. a. i motioner (s), (fp) och (vpk) kommer att förverkligas.

Bilaga 3

Översikt av utskottets behandling av propositionen och motionerna

Proposition/ motion 1983/84	Utskottets yttrande s.	Utskottets hemställan moment	Reservation nr
Proposition 62			
moment			
1	24, 27	22, 23, 25	27–29, 32
2	24, 27	27	35, 36
5	7	2–6	2–8
6	12	8–11, 14–18	10–14, 17–24
7	11	7	9
8	22	20, 21	25, 26
9	11	7	9
10	21	19	
11	11	7	9
12	12	7	
13	28	30	
14	29	30	
15	24	22	27, 28
16	29	31	38
17	24	22, 24, 26, 27	27, 28, 30, 31, 33–36
Motion			
176	14	10	11–13
177:1 a)	14	10	11–13
b)	25	22	27, 28
c)	25	24	30, 31
d)	26	26	33, 34
e)	26	27	35, 36
:2	26	28	37
182	10	5	
183:1	14	9, 10	10–13
2	25	23, 24	29–31
184:1	flerstädes	22, 23, 25, 27	27–29, 32, 35, 36
2	flerstädes	2–11, 14–22 24, 26, 27, 31	2–14, 17–28, 30, 31, 33–36, 38
185:1	6	1	1
2	9	3	3, 4
3	9	4	5, 6
4	14	9	10
5	10	6	7, 8
6	17	12	15
7	17, 18, 23	13, 14, 17, 20	16–18, 22–24
8	20, 23	16, 20	20, 21
9	21	19	
10	23	21	25, 26
11	25	23, 24	29–31
1982/83			
1195	28	29	

Innehåll

Ärendet ... 1

Propositionen ... 1
Huvudsakligt innehåll ... 1
Förslag ... 2

Motionerna ... 4

Utskottet ... 6
Inledning ... 6
Åtgärder för att ersätta olja ... 7
Riktlinjer ... 7
Medelsanvisning ... 11
Åtgärder för att öka investeringar i energiutrustning ... 12
Inledning ... 12
Riktlinjer för 1984 års investeringsprogram ... 13
Översikt ... 13
Inhemska bränslen ... 13
Värmepumpar ... 14
Solenergi ... 16
Fjärrvärme ... 17
Spillvärme, små vattenkraftverk, elvärme, m. m. ... 18
Uppföljning av 1983 års investeringsprogram och upphandling inom energiområdet ... 19
Medelsanvisning ... 21
1984 års investeringsprogram ... 21
1983 års investeringsprogram och upphandling på energiområdet ... 22
Finansiering, m. m. ... 24
Övrigt ... 28
Hemställan ... 29

Reservationer
1. Redovisning av beslutsunderlag (c, fp) ... 35
2. Vissa riktlinjer för stöd för oljeersättande åtgärder (m) ... 36
3. Beloppsgränsen för stöd (m) ... 36
4. Beloppsgränsen för stöd (c) ... 36
5. Delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m. (m) ... 37
6. Delegering till de regionala utvecklingsfonderna, m. m. (c) ... 37
7. Prioriteringar mellan olika energislag (m) ... 38
8. Prioriteringar mellan olika energislag (c, vpk) ... 38
9. Anslag för oljeersättande åtgärder, m. m. (m) ... 39
10. Terminaler för separering av industriråvara och bränsleråvara (m, c, fp) ... 39

11. Värmepumpar (m) 40
12. Värmepumpar (c) 41
13. Värmepumpar (fp, vpk) 41
14. Stöd till solvärmeanläggningar (m) 42
15. Främjande av användning av solenergi (c, vpk) 42
16. Villkor för stöd till fjärrvärmeanläggningar (c) 43
17. Anslutningsbidrag för fjärrvärmenät (m) 43
18. Anslutningsbidrag för fjärrvärmenät (c) 44
19. Spillvärme, små vattenkraftverk, elvärme, m. m. (m) 44
20. Investeringar i torveldade anläggningar (m) 45
21. Investeringar i torveldade anläggningar (c) 45
22. Utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m. (m) 46
23. Utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m. (c) 46
24. Utbyggnad av distributionsanläggningar för fjärrvärme, m. m. (c) 47
25. Medel för upphandling inom energiområdet (m) 47
26. Medel för upphandling inom energiområdet (c) 48
27. Finansiering av stöd genom höjd oljeavgift (m) 48
28. Finansiering av stöd genom höjd oljeavgift (vpk) 49
29. Finansiering av stöd genom avgift på bensin (m, c, fp) 50
30. Fördelning av inkomster från bensinavgift (m, c, fp) 51
31. Fördelning av inkomster från bensinavgift (vpk) 51
32. Finansiering av stöd genom avgift på kol (m) 52
33. Fördelning av inkomster från kolavgift (m) 52
34. Fördelning av inkomster från kolavgift (vpk) 53
35. Finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m. (m) 53
36. Finansiering av stöd genom avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk m. m. (vpk) 54
37. Avgift på naturgas (vpk) 55
38. Vissa inkomster från nuvarande avgifter (m) 55

Särskilda yttranden

1. Inhemska bränslen (c) 56
2. Villkor för stöd till fjärrvärme (vpk) 56

Bilagor

1. Skatteutskottets yttrande SkU 1983/84:4 y 57
2. Bostadsutskottets yttrande BoU 1983/84:1 y 62
3. Översikt av utskottets behandling av propositionen och motionerna 66

minab/gotab Stockholm 1983 77379